

Nota voor Burgemeester en Wethouders

Team:

Onderwerp:

In dit uitvoeringsprogramma zijn de doelen uit de Visie Deventer Circulair vertaald naar acties voor de periode 2025-2027.

Notagegevens

Bestuursorgaan	: B-en-W 15-04-2025
Notanummer	: 2025-299
Datum	: 15-04-2025
Programma	: 04a - Milieu en Duurzaamheid
Portefeuillehouder	: Wethouder Van Essen,
Bijlage(n)	: Circulariteit participatie - bijlage overzicht gesprekspartners.pdf, Uitvoeringsprogramma Circulair - versie 16 april tbv Raad.pdf

Parafering

10-04-2025: Wethouder
09-04-2025: Programmamanager milieu en duurzaamheid

Agendering

* 11-04-2025: Gemeentesecretaris/algemeen directeur

Definitieve akkoord

15-04-2025

B & W d.d.: 15-04-2025

Besluit

1. Het concept-Uitvoeringsprogramma Deventer Circulair 2025-2027 vast te stellen en ter consultatie aan te bieden aan de raad.
2. De raadsmededeling vast te stellen en aan te bieden aan de raad.

De nota en het besluit openbaar te maken

Inleiding

Circulair handelen is logisch. Iets repareren, onderhouden of opnieuw gebruiken doen we al op vele vlakken. We gebruiken straatklinkers opnieuw, laten fietsen repareren en geven de auto een jaarlijkse onderhoudsbeurt. Toch lijkt het soms alsof we het opnieuw aan het uitvinden zijn. Het is dan ook nodig om de mogelijkheden van circulariteit opnieuw te ontdekken en verder te ontwikkelen. In het Uitvoeringsprogramma Deventer Circulair ziet u hoe dat binnen de gemeente vorm kan krijgen.

De gemeenteraad heeft in mei 2024 de Visie Deventer Circulair vastgesteld. In deze visie verbindt de gemeente zich aan de landelijk gestelde circulaire doelen. De gemeente streeft in 2030 naar 50% minder gebruik van primaire abiotische grondstoffen en naar 100% circulair in 2050. Om deze doelen van de Visie Deventer Circulair te halen hoeven we alleen maar logisch te handelen en te doen.

De transitie naar een circulaire economie is een gedeelde verantwoordelijkheid van overheid, bedrijven, organisaties, onderwijsinstellingen en inwoners. We

werken volgens een groeipad om circulariteit te bevorderen en duidelijkheid te geven over de komende jaren voor inwoners, bedrijven en bouwers. Het betreft de thema's Openbare Ruimte, Bouwen en Goederen.

Wij nemen als gemeente onze verantwoordelijkheid. We gaan zelf aan de slag en geven het goede voorbeeld. Daarnaast ondersteunen we inwoners en partijen die bijdragen aan deze circulaire transitie. We richten ons op slimmer, langer en minder gebruik, méér hergebruik en méér biobased materialen voor de genoemde thema's. Veel partijen in Deventer zetten al stappen in deze transitie. We zoeken nadrukkelijk de samenwerking met partners in de stad en regio. We kunnen het niet alleen. Samen maken we Deventer Circulair.

In Deventer worden al mooie stappen gezet en zien we in de praktijk dat circulaire economie al wordt toegepast. Zo zetten we bijvoorbeeld al duurzaam asfalt recycleert in, gebruiken we houten (biobased) lichtmasten op het Grote Kerkhof en hebben we "refurbished" fietsbruggen. Het uitvoeringsprogramma begint dan ook niet bij nul. Dit uitvoeringsprogramma geeft een overzicht van maatregelen die we, als gemeente Deventer samen met organisaties, ondernemers, inwoners, gaan ondernemen om onze doelstellingen uit de visie te halen.

Het Uitvoeringsprogramma Deventer Circulair stelt kaders waar de gemeente zich aan houdt en geeft richting hoe we handelen richting 50% circulair in 2030. Dit uitvoeringsprogramma beslaat de periode 2025 -2027. De adviezen van de Klimaatraad (februari 2025) die betrekking hebben op circulariteit, zijn in dit uitvoeringsprogramma opgenomen.

Beoogd maatschappelijk resultaat

Door efficiënter en zorgvuldiger met grondstoffen om te gaan kunnen mensen welvarend leven op een gezonde planeet met een stabiele en sterke economie. De overgang naar een circulaire economie leidt tot een duurzame economie die niet alleen de behoeften van het heden vervult, maar ook de mogelijkheden van toekomstige generaties waarborgt.

Circulariteit draag bij aan brede welvaart in de gemeente Deventer. Het beïnvloedt de kwaliteit van leven hier en nu maar ook van latere generaties in de gemeente Deventer of mensen elders in de wereld.

Als gemeente kopen we voor grote bedragen goederen en diensten in. Hiermee hebben we veel invloed op het milieu en klimaat, hier en in andere landen. Daarom is bewust en gericht ons geld besteden een belangrijk instrument dat we zo goed mogelijk moeten inzetten.

Kader

- * Visie Deventer Circulair (2024-425)
- * Adviezen Klimaatraad (2024-976) (de adviezen die betrekking hebben op circulariteit zijn verwerkt in dit uitvoeringsprogramma)
- * Grondstoffenplan (2024-748)

Betrokken partijen en participatie

De gemeente Deventer is structureel in gesprek met interne collega's, keten- en samenwerkingspartners over circulariteit en hoe we verder samen deze transitie vormgeven. Het kernteam circulariteit heeft met verschillende interne collega's, stakeholders en ketenpartners gesproken om input te leveren voor het uitvoeringsprogramma. Daarnaast zijn maatregelen ook besproken op bijvoorbeeld

Voor het thema bouwen zijn in samenwerking met o.a. Platform Wonen verdiepende sessies (biobased, hergebruik en minder bouwen) en een werksessie Uitvoeringsprogramma Circulair georganiseerd. In het FBW overleg is met de corporaties overleg gevoerd over de aanpak.

Voor het thema openbare ruimte zijn werksessies georganiseerd om tot een routekaart openbare ruimte met o.a. direct betrokken uitvoerende collega's die werken binnen het veld openbare ruimte, te komen. Deze routekaart wordt de komende periode verder doorontwikkeld en is naar verwachting rond de zomer 2025 gereed. Deze concept routekaart is opgenomen als bijlage bij het uitvoeringsprogramma.

In de week van de circulaire economie zijn drie thema cafés georganiseerd. Voor deze cafés waren deelnemers uitgenodigd die ook betrokken waren bij de totstandkoming van de visie Deventer Circulair. Deze cafés hadden als doel om samen het uitvoeringsprogramma verder te ontwikkelen door input te verzamelen, kennis te delen, maatregelen aan te scherpen het netwerk te laten groeien en de betrokkenheid bij de circulaire transitie te vergroten.

In de bijlage is een overzicht opgenomen van de partijen die uitgenodigd waren voor cafés en/of andere momenten.

Toelichting op participatiebeleid

De betrokken partijen hebben op verschillende momenten en op verschillend niveau ruimte gekregen voor invloed. Daarnaast is het thema Circulariteit uitgebreid aan bod gekomen in de Klimaatraad, hieruit zijn verschillende adviezen voorgesteld, die 1- op – 1 opgenomen zijn in dit uitvoeringsprogramma. Inwoners hebben belang bij deze beleidsontwikkeling: het biedt handvatten en inzicht in mogelijkheid tot circulair handelen zoals het delen en laten repareren van spullen. De participatie is inmiddels afgerond.

Argumenten voor en tegen

Voor

1. De acties opgenomen in dit uitvoeringsprogramma geven duidelijkheid aan stakeholders, partners en inwoners. Het is een uitwerking van de in 2024 vastgestelde ambities in de Visie Deventer Circulair.
2. De acties dragen bij aan het behalen van de klimaatdoelstellingen van Parijs, het levert een grote bijdrage aan de CO2 reductie.
3. Zowel onze eigen organisatie als onze partners en stakeholders worden in staat gesteld om in de komende jaren de transitie naar circulair werken door te voeren en zo klaar te zijn voor de toekomstige economie.
4. De acties en maatregelen in dit uitvoeringsprogramma geven een duidelijke leidraad/ programma aan de collega's die in hun werk met circulariteit te maken hebben.
5. Biobased circulair bouwen kan modulair (snelheid van productie), is lichter (in transport en plaatsing = minder stikstof), door lager gewicht ook goed inzetbaar bij optoppen (inbreiding) en sneller te plaatsen (snelheid en minder stikstof).
6. Door in te zetten op meer gebruik van biobased isolatiemateriaal stimuleren we nieuwe agrarische economische activiteiten (minder stikstof). Deze nieuwe teeltgewassen dragen bij aan het verdienmodel voor agrariërs en zorgen voor een gezondere en robuuste bodem en schonere water (KRW). Daarnaast helpen we hiermee boeren om mee te ontwikkelen met een groeiende en op lange termijn stabiele economie.
7. Een aantal specifieke acties en maatregelen leggen een stevig fundament voor circulair handelen in de toekomst (o.a. materialendepot, vezelvallei,

marktbenadering, CO2 beprijzing, oogstkaart, materialenpaspoort).

8. Door het hergebruik van materialen en het stimuleren van lokale innovatie bouwt Deventer aan een duurzame en toekomstbestendige gemeenschap die minder afhankelijk is van eindige grondstoffen van elders. Bedrijven worden zo minder kwetsbaar voor geopolitieke ontwikkelingen. Tevens versterken we hiermee de lokale economie, creëren we banen en zorgen we voor sociale cohesie.
9. Een digitaal platform en fysieke circulaire plekken geeft inwoners naast kennis ook de mogelijkheid om concreet circulair te kunnen handelen.
10. Een circulaire economie biedt op verschillende manier voordelen voor mensen die minder te besteden hebben. Bijvoorbeeld door langer met spullen te doen, goederen te delen of tweedehands aan te schaffen.
11. Verschillende maatregelen uit het uitvoeringsprogramma dragen bij aan doelstellingen uit het grondstoffenplan.
12. Dit uitvoeringsprogramma geeft uitwerking aan de 4 toezeggingen die door de wethouder zijn gedaan bij de vaststelling van de Visie Circulair:
 1. Uitvoeringsprogramma circulatiteit Gemeente Deventer [<https://deventer.raadsinformatie.nl/modules/3/Toezeggingen/954650>] (bij deze)
 2. Periodiek informeren raad voortgang Gemeente Deventer [<https://deventer.raadsinformatie.nl/modules/3/Toezeggingen/957085>]
 3. Uitvoeringsplan ter consultatie Gemeente Deventer [<https://deventer.raadsinformatie.nl/modules/3/Toezeggingen/957071>]
 4. Alternatief gladheidsbestrijding Gemeente Deventer [<https://deventer.raadsinformatie.nl/modules/3/Toezeggingen/954656>] Deze toezegging is opgenomen als actie in het uitvoeringsprogramma (hoofdstuk openbare ruimte: circulaire uitvoering). I.s.m. de collega's van Leefomgeving wordt uitgezocht welke alternatieven beschikbaar zijn.

Tegen

1. Circulaire keuzes maken kan meer tijd en geld kosten, vooral op de korte termijn. Het kan ook minder geld kosten. Het is niet mogelijk om op voorhand voor alle keuzes een inschatting te maken. De komende jaren werken we aan het steeds beter in beeld brengen van deze meer/minder kosten.
2. De transitie naar een circulaire economie vergt een andere manier van handelen. Circulaire keuzes maken ligt niet altijd in lijn met de belangen van onze eigen lineair ingerichte organisatie/bedrijfsvoering. Dit kost tijd om te implementeren.
3. Circulaire keuzes maken, ligt niet altijd in lijn met de belangen van de lineair ingerichte organisatie/bedrijfsvoering van stakeholders. Dit kan op weerstand stuiten.
4. Bij het bereiken van alle doelen ligt niet alles in de invloedssfeer van de gemeente. Bijvoorbeeld als gemeente hebben we geen directe invloed op Goederen die niet door onszelf worden gekocht.
5. Circulaire economie doet een vraag op de beschikbare ruimte

Financiële consequenties en dekking

Het Uitvoeringsprogramma Deventer Circulair heeft op dit moment geen directe financiële consequenties. De kosten voor de benodigde capaciteit worden gedekt binnen het programma Milieu & Duurzaamheid; een deel van de activiteiten betreft uitvoering van de adviezen van de klimaatraad.

In het uitvoeringsprogramma zijn de activiteiten beschreven voor maatregelen of werkzaamheden waarbij uit de verdere uitwerking kan blijken dat implementatie verdere financiële consequenties kan hebben. Dit kan betekenen dat bepaalde circulaire keuzes meer tijd en geld kunnen gaan kosten maar ook minder geld kosten. Het is op dit moment niet mogelijk om op voor alle keuzes hier een

inschatting van te maken. We zien al vaker dat ambities worden meegenomen in projecten zoals BREEAM. Dit wordt dan financieel vertaald in het project zelf. De specifieke meer/minder kosten voor realisatie van projecten kunnen vallen binnen (vak)afdelingen, programma's en projecten. De komende jaren werken we samen aan het steeds beter in beeld brengen van deze meer/minder kosten en hoe de dekking van deze kosten plaatsvindt. Dit is onderdeel van het groeipad zoals omschreven in het uitvoeringsprogramma.

We zien in de toekomst een verschuiving van de beprijzing, met mogelijke CO2 tax, geopolitieke ontwikkelingen en rapportageverplichtingen voor bedrijven, waardoor circulaire alternatieven mogelijk financieel gunstiger worden.

Openbaarmaking en communicatie

Na definitieve vaststelling door het college (na het verwerken van de feedback uit de consultatieronde met de raad) wordt het Uitvoeringsprogramma gecommuniceerd.

Stakeholders die betrokken zijn geweest bij het opstellen van dit Uitvoeringsprogramma worden rechtstreeks geïnformeerd.

Aanpak en uitvoering

Consultatieronde raad

Het college stelt het voorliggende Uitvoeringsprogramma Deventer Circulair 2025-2027 in concept vast en legt dit vervolgens ter consultatie voor aan de raad. Bij deze consultatie staan de volgende vragen aan de raad centraal:

- * Bevat het concept-uitvoeringsprogramma Deventer Circulair 2025-2027 voldoende houvast aan concrete acties en maatregelen om de door de raad vastgestelde doelen in visie Deventer Circulair te bereiken?
- * Mist de raad iets in het concept- uitvoeringsprogramma Deventer Circulair 2025-2027?
- * Wat wil de raad het college nog meegeven voor de uitvoering van het concept-uitvoeringsprogramma Deventer Circulair 2025-2027?
- * Hoe wil de raad betrokken worden bij het vervolg

Definitief vaststellen uitvoeringsprogramma

Het college neemt kennis van de feedback uit de consultatieronde en verwerkt deze in het uitvoeringsprogramma. Het college zal via raadsmededeling beargumenteerd aangeven welke feedback wel/niet is verwerkt.

Vervolg van het uitvoeringsprogramma

Deventer Circulair staat niet op zichzelf. Samenwerking en verbinding met alle partners binnen en buiten de gemeente is essentieel. Dit betekent dat we intensief in gesprek zijn met al onze partners. Zo stemmen we continue af of we op koers zijn richting de gestelde doelen.

Het uitvoeringsprogramma beschrijft een langere periode waarin gewerkt wordt aan het realiseren van de doelen. Elk jaar informeert het college de raad over de voortgang en verantwoording van de bereikte resultaten van dit uitvoeringsprogramma. De raad kan hiermee haar controlerende rol uitvoeren. Over twee jaar wordt het uitvoeringsprogramma geactualiseerd en opnieuw vastgesteld door B&W. Het college informeert de raad over de manier waarop deze actualisatie gaat plaatsvinden.

RAADSMEDEDELING

Onderwerp	Uitvoeringsprogramma Deventer Circulair 2025-2027.		
Nummer	2025-299	Portefeuillehouder	Wethouder Van Essen,
Team	DEV-BLD-R	Datum	15-04-2025

Inleiding

Circulair handelen is logisch. Iets repareren, onderhouden, opnieuw gebruik doen we al op vele vlakken. We gebruiken klinkers opnieuw, laten fietsen repareren, en geven de auto een jaarlijkse onderhoudsbeurt. Toch lijkt het soms alsof we het opnieuw aan het uitvinden zijn. Het is dan ook nodig om de mogelijkheden van circulariteit opnieuw te ontdekken en verder te ontwikkelen. In het Uitvoeringsprogramma Deventer Circulair ziet u hoe dat binnen de gemeente vorm kan krijgen.

De gemeenteraad heeft in mei 2024 de Visie Deventer Circulair vastgesteld. In deze visie verbindt de gemeente zich aan de landelijk gestelde doelen. Daarmee geeft de gemeente aan dat ze in 2030 streeft naar 50% minder gebruik van primaire abiotische grondstoffen en dat we in 2050 100% circulair willen zijn. Om deze doelen van de Visie Deventer Circulair te halen hoeven we alleen maar logisch te handelen en te doen.

De transitie naar een circulaire economie is een gedeelde verantwoordelijkheid van overheid, bedrijven, organisaties, onderwijsinstellingen en inwoners. We werken volgens een groeipad om circulariteit te bevorderen en duidelijkheid te geven over de komende jaren voor inwoners, bedrijven en bouwers. Het betreft de thema's Openbare Ruimte, Bouwen en Goederen.

Wij nemen als gemeente onze verantwoordelijkheid. Dit doen we zelf aan de slag door het goede voorbeeld te geven. Daarnaast ondersteunen we inwoners en partijen die bijdragen aan deze circulaire transitie. We richten ons op slimmer, langer en minder gebruik, méér hergebruik en méér biobased materialen voor de thema's openbare ruimte, bouwen en goederen. Veel partijen in Deventer zetten al stappen in deze transitie. We zoeken nadrukkelijk de samenwerking met partners in de stad en regio. We kunnen het niet alleen. Samen maken we Deventer Circulair.

In Deventer worden al mooie stappen gezet en zien we in de praktijk dat circulaire economie al wordt toegepast. Zo zetten we bijvoorbeeld al duurzaam asfalt recycklaat in, gebruiken we houten (biobased) lichtmasten op het Grote Kerkhof en hebben we "refurbished" fietsbruggen. Het uitvoeringsprogramma begint dan ook niet bij nul. Dit uitvoeringsprogramma geeft een overzicht van maatregelen die we, als gemeente Deventer samen met organisaties, ondernemers, inwoners, gaan ondernemen om onze doelstellingen uit de visie te halen.

Het Uitvoeringsprogramma Deventer Circulair geeft richting waar de gemeente zich aan zal houden, en geeft ook richting hoe we handelen richting 50% circulair in 2030. Dit uitvoeringsprogramma beslaat de periode 2025 -2027. Het college heeft dit concept Uitvoeringsprogramma vastgesteld en legt dit ter consultatie voor aan de gemeenteraad, zoals is toegezegd bij het vaststellen van de visie Deventer Circulair.

De adviezen van de Klimaatraad (februari 2025) die betrekking hebben op circulariteit, zijn in dit uitvoeringsprogramma opgenomen.

Kader

- * Visie Deventer Circulair (2024-425)
- * Adviezen Klimaatraad (2024-976)
- * Grondstoffenplan (2024-748)

Kern van de boodschap

Vanuit de Visie Deventer Circulair en het Uitvoeringsprogramma Deventer Circulair werken we aan het minder gebruik van grondstoffen die niet weer terug groeien en dat we in 2050% circulair willen zijn. We verbinden ons als gemeente hiermee aan de landelijk gestelde doelen.

Het college stelt het voorliggende concept-Uitvoeringsprogramma Deventer Circulair 2025-2027 vast en legt dit vervolgens ter consultatie voor aan de raad.

Nadere toelichting

Door efficiënter en zorgvuldiger met grondstoffen om te gaan kunnen mensen welvarend leven op een gezonde planeet met een stabiele en sterke economie. De overgang naar een circulaire economie leidt tot een duurzame economie die niet alleen de behoeften van het heden vervult, maar ook de mogelijkheden van toekomstige generaties waarborgt. Circulariteit draag bij aan brede welvaart in de gemeente Deventer. Het beïnvloedt de kwaliteit van leven hier en nu maar ook van latere generaties in de gemeente Deventer of mensen elders in de wereld.

Als gemeente kopen we voor grote bedragen goederen en diensten in. Hiermee hebben we veel invloed op het milieu en klimaat, hier en in andere landen. Daarom is bewust en gericht ons geld besteden een belangrijk instrument dat we zo goed mogelijk moeten inzetten.

Bij deze consultatie staan de volgende vragen aan de raad centraal:

- * Bevat het concept-uitvoeringsprogramma Deventer Circulair 2025-2027 voldoende houvast aan concrete acties en maatregelen om de door de raad vastgestelde doelen in visie Deventer Circulair te bereiken?
- * Mist de raad iets in het concept- uitvoeringsprogramma Deventer Circulair 2025-2027?
- * Wat wil de raad het college nog meegeven voor de uitvoering van het concept-uitvoeringsprogramma Deventer Circulair 2025-2027?
- * Hoe wil de raad betrokken worden bij het vervolg – het college heeft hieronder een voorstel gedaan over de manier om de raad te blijven informeren over het vervolg

Definitief vaststellen uitvoeringsprogramma

Het college neemt kennis van de feedback uit de consultatieronde en verwerkt deze in het uitvoeringsprogramma. Het college zal via raadsmededeling beargumenteerd aangeven welke feedback wel/niet is verwerkt.

Vervolg van het uitvoeringsprogramma

Deventer Circulair staat niet op zichzelf. Samenwerking en verbinding met alle partners binnen en buiten de gemeente is essentieel. Dit betekent dat we intensief in gesprek zijn met al onze partners. Zo stemmen we continue af we werken we samen aan het bereiken van de gestelde doelen.

Het uitvoeringsprogramma beschrijft een langere periode waarin gewerkt wordt aan het realiseren van de doelen. Elk jaar informeert het college de raad over de voortgang en verantwoording van de bereikte resultaten van dit uitvoeringsprogramma. De raad kan hiermee haar controlerende rol uitvoeren. Over twee jaar wordt het uitvoeringsprogramma geactualiseerd en opnieuw vastgesteld door B&W. Het college informeert de raad over de manier waarop deze actualisatie gaat plaatsvinden.

Uitvoeringsprogramma Deventer Circulair (concept)

2025 - 2027

16 april 2025

NB: DIT IS EEN CONCEPT VERSIE TER CONSULTATIE MET DE RAAD (vastgesteld door college 15-04-2025)

NA DE CONSULTATIE MET DE RAAD WORDT FEEDBACK VERWERKT EN DE LAYOUT VAN DIT DOCUMENT DEFINITIEF GEMAAKT INCLUSIEF FOTO'S EN BEELDMATERIAAL

Voorwoord

Circulair handelen is logisch. Iets repareren, onderhouden of opnieuw gebruiken doen we al op vele vlakken. We gebruiken straatklinkers opnieuw, laten fietsen repareren en geven de auto een jaarlijkse onderhoudsbeurt. De gemeenteraad heeft in mei 2024 de Visie Deventer Circulair vastgesteld. In deze visie verbindt de gemeente zich aan de landelijk gestelde doelen. Daarmee geeft de gemeente aan dat ze in 2030 streeft naar 50% minder gebruik van primaire abiotische grondstoffen en dat we in 2050 100% circulair willen zijn. Om deze doelen van de Visie Deventer Circulair te halen hoeven we alleen maar logisch te handelen en te doen.

Met de presentatie van de visie Deventer Circulair in mei 2024, is de circulaire reis gestart. Een reis die steeds belangrijker wordt, gezien de geopolitieke ontwikkelingen. Schaarre grondstoffen worden steeds meer een middel in de strategische denklijnen op het wereldtoneel.

Vol enthousiasme, goede moed en groeiende vastberadenheid is deze visie vertaald naar dit 'Uitvoeringsprogramma Circulair'. Samen met betrokken bewoners, bedrijven, organisaties en onderwijsinstellingen in de stad reizen we verder naar de circulaire economie die iedereen ten goede komt.

Het Uitvoeringsprogramma Circulair laat zien dat circulariteit het mogelijk maakt om op een andere manier economische groei en innovatie te stimuleren. Ook kan het nieuwe banen creëren. Als gemeente nemen we onze verantwoordelijkheid, maar we weten dat dit een gezamenlijke inspanning is. Alleen in samenwerking met partners in de stad kunnen we resultaten behalen.

Wij zijn trots op organisaties die als koplopers fungeren. In Deventer beginnen we met dit uitvoeringsprogramma niet bij nul. We zien in de praktijk dat circulaire economie al wordt toegepast. In dit uitvoeringsprogramma laten we mooie voorbeelden zien en lichten we de maatregelen toe die we nemen om als gemeenschap meer circulair te handelen.

circulair eind

*wat rest
is een wereld
vol kansen zonder ons*

*en het is onze taak
die wereld
na te laten waaruit
het weer kan groeien*

*Martin Knaapen
Stadsdichter gemeente
Deventer*

Inhoudsopgave

Voorwoord	2
Inhoudsopgave.....	3
Samenvatting.....	5
1. Inleiding	6
Waarom werken we aan Deventer Circulair?	6
Werken aan drie thema's	7
Proces totstandkoming uitvoeringsprogramma	8
Leeswijzer	9
2. OPENBARE RUIMTE	10
2.1 Hoofddoel Openbare ruimte	10
2.2 Groeipad openbare ruimte	10
2.3 Kennis en kunde	11
2.4 Kaders	13
2.5 Kansen en Doen!	14
3. BOUWEN.....	19
3.1 Hoofddoel Bouwen uit de Visie Deventer Circulair	19
3.2 Groeipad Bouwen	20
3.3 Kennis en kunde	20
3.4 Kaders	22
3.5 Kansen en doen	25
4. GOEDEREN.....	29

4.1 Hoofddoel Goederen	29
4.2 Groeipad en routekaart Goederen naar 2030	30
4.3 Kennis en kunde	31
4.4 Kaders	33
4.5 Kansen en doen	34
5. De overkoepelende maatregelen.....	41
5.1 Bestuurlijke afstemming en netwerk	41
5.2 Grondstoffen	41
5.2 Inkoop en aanbesteding.	42
5.3 Monitoring en Inzicht	44
5.5 Intern stimuleren en financieel mogelijk maken	45
5.5 Innovaties	48
6. DEVENTER MANIER VAN WERKEN.....	49
6.1 Samen maken we Deventer Circulair!	49
6.2 Leidende principes in de Deventer manier van werken	49
6.3 Gemeentelijke rollen	50
6.4 Gemeentelijke organisatie	50
6.4 Financiering uitvoeringsprogramma	51
Bijlage 1 Begrippenlijst	52
Bijlage 2 Zorgplicht	53
Bijlage 3 Concept routekaart openbare ruimte (i.s.m. Tauw)	54
Bijlage 4 Concept rapportage enquête circulariteit Goederen	54

Samenvatting

Met de circulaire economie zet Deventer zich in voor een groene toekomst. Een beweging die niet alleen noodzakelijk is maar ook volop kansen biedt. Door het hergebruik van materialen en het stimuleren van lokale innovatie, bouwt Deventer aan een duurzame gemeenschap die minder afhankelijk is van grondstoffen met eindige levensduur of voorraad.

In dit uitvoeringsprogramma zetten we actief in op de thema's: Openbare ruimte, Bouwen en Goederen, waarbij de nadruk ligt op:

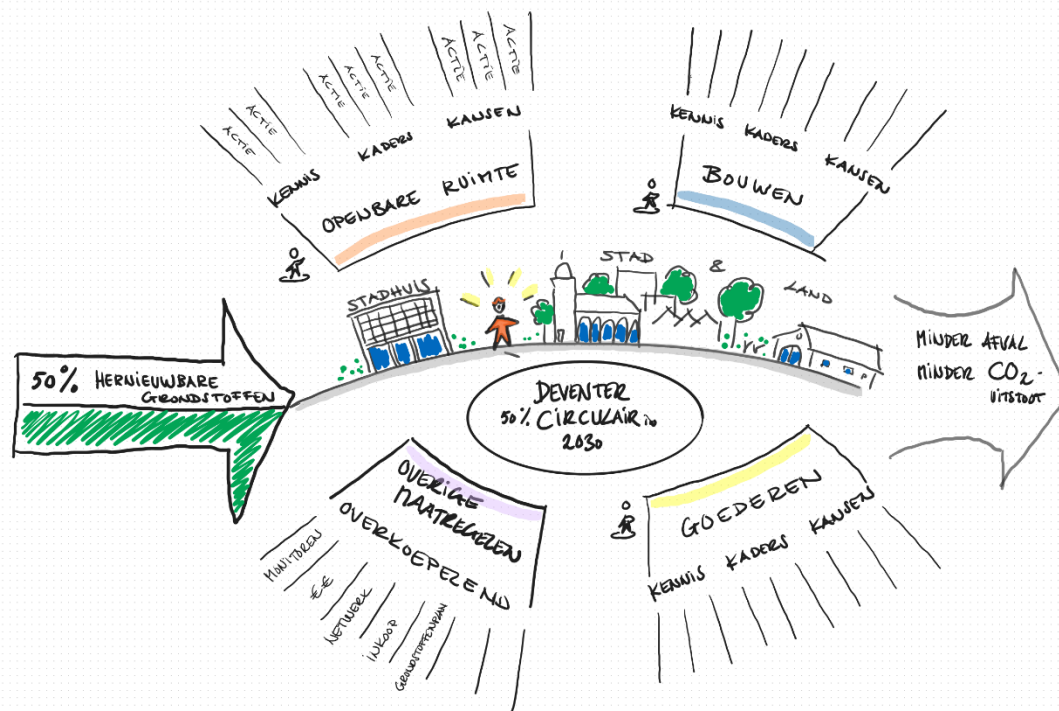
- Minder, slimmer en langer gebruik.
- Méér hergebruik.
- Méér biobased materialen.

In het thema **Openbare ruimte** kan de gemeente het verschil maken doordat we deze zelf inrichten, beheren en renoveren. Het gaat dan vooral om hergebruik van materialen.

Juist bij het thema **Bouwen** kan gekozen worden voor materialen met minder milieu-impact. Naar schatting is de bouwsector goed voor 50% van alle grondstoffen die jaarlijks worden gebruikt. Naast hergebruik van materialen liggen er grote kansen voor de toepassing van biobased materialen.

Bij het thema **Goederen** kunnen alle inwoners en partijen bijdragen aan een circulaire economie. Inwoners hebben invloed bij het besteden van hun geld en kunnen kiezen voor het delen, lenen, huren, en repareren van spullen in plaats van nieuw kopen.

NB: IN DE DEFINITIEVE LAYOUT, NA DE CONSULTATIE WORDT HIER EEN DEFINITIEVE PRAATPLAAT/INFOGRAPHIC TOEGEVOEGD ALS SAMENVATTING

1. Inleiding

De gemeenteraad heeft in mei 2024 de Visie Deventer Circulair¹ vastgesteld. In deze visie verbindt de gemeente zich aan de landelijk gestelde doelen. We streven ernaar om in 2030 het gebruik van primaire abiotische grondstoffen met 50% te hebben verlaagd. In 2050 willen we 100% circulair zijn.

Dit betekent dat 50% van de primaire grondstoffen voor 2030 wordt vervangen door hergebruikte materialen, biobased materialen en materialen die we langer en slimmer gebruiken. Ook *minder* gebruiken draagt bij aan de doelstelling: iets niet nodig hebben en dus niet kopen, zorgt ook voor minder primaire abiotische grondstoffen.

We zijn ons ervan bewust dat we niet overal evenveel invloed op hebben. Voor onze eigendommen (assets) verbinden we ons aan bovenstaande doelstellingen.

Primaire abiotische grondstoffen zijn materialen die uit de aarde worden gewonnen zoals metalen, mineralen en fossiele grondstoffen. In een circulaire economie streven we ernaar om minder primaire abiotische grondstoffen te gebruiken omdat dit helpt om de uitputting van natuurlijke hulpbronnen te verminderen, afvalproductie te minimaliseren en milieuvervuiling te voorkomen. Door hergebruik en recycling kunnen we de levensduur van materialen verlengen en onze afhankelijkheid van nieuwe, onbewerkte grondstoffen verminderen.

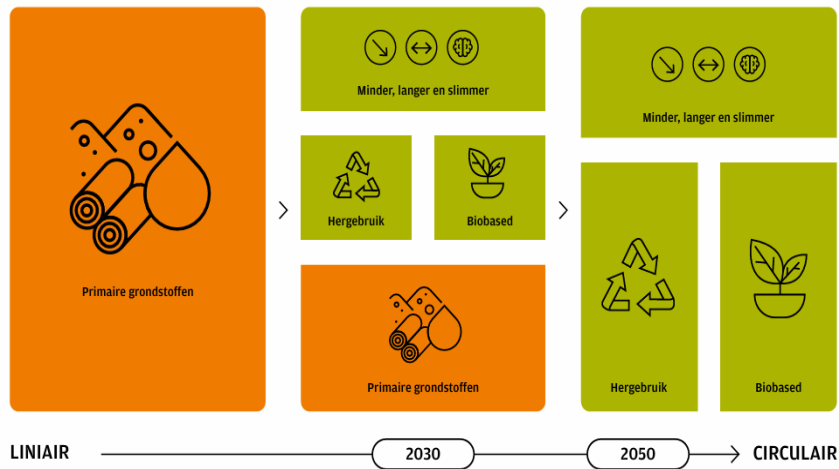
Het uitvoeringsprogramma stelt kaders waar de gemeente zich aan zal houden. En ook aan anderen geeft het handvatten hoe te handelen richting 50% circulair in 2030. Dit programma beslaat de periode 2025 -2027. In het uitvoeringsprogramma zijn de adviezen opgenomen vanuit de klimaatraad, zoals vastgesteld door de gemeenteraad in februari 2025.

Waarom werken we aan Deventer Circulair?

Met de circulaire economie zet Deventer zich in voor een groene toekomst. Een beweging die niet alleen noodzakelijk is, maar ook volop kansen biedt. Veel mensen denken bij circulair alleen aan het hergebruik van afval. De verwerking van afval staat vooral beschreven in het Grondstoffenplan van de gemeente Deventer. Het voorkomen dat producten afval worden, is een belangrijk doel van Deventer Circulair. Door het hergebruik van materialen en het stimuleren van lokale innovatie, bouwt Deventer aan een duurzame gemeenschap die minder afhankelijk is van grondstoffen met eindige levensduur of voorraad. Door actief in te zetten op circulair, verminderen we de afhankelijkheid van de toelevering van grondstoffen van elders. Dit verlaagt de kwetsbaarheid voor Deventer bedrijven door geopolitieke ontwikkelingen. Ook versterken we de lokale economie, creëren we banen, zorgen we voor sociale cohesie en dragen we bij aan het behalen van de klimaatdoelstellingen van Parijs om minder CO2 uit te stoten. Binnen onze mogelijkheden willen we inwoners, organisaties en bedrijven in Deventer helpen en stimuleren om ook stappen te zetten. Zo zorgen we er samen voor dat we de doelstellingen halen.

¹ Zie [visie Deventer Circulair](#) – mei 2024

De maatregelen in het uitvoeringsprogramma leiden tot het verminderen van het verbruik van primaire abiotische grondstoffen. Dit gebeurt door:

1. Minder, langer en slimmer gebruik

Denk aan kwalitatief betere producten en het delen van producten.

2. Hergebruik materialen

Ook wel secundaire grondstoffen genoemd. Hierbij gaat het onder andere over hergebruik van bouw- en sloopmateriaal.

3. Biobased materialen en grondstoffen

Dit zijn hernieuwbare grondstoffen. Geproduceerde natuurlijke grondstoffen zoals hout of teelgewassen die worden gebruikt voor de productie van isolatiemateriaal.

Focus op Openbare ruimte, Bouwen en Goederen

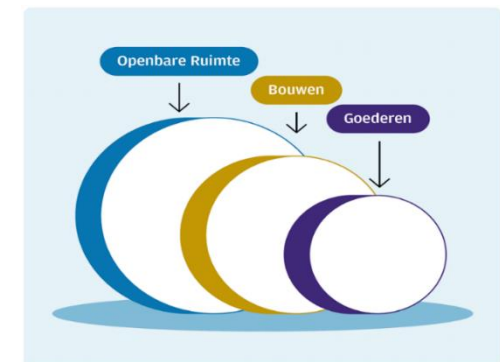
We kiezen voor Openbare ruimte, Bouwen en Goederen. Dit zijn de thema's waar de gemeente de meeste invloed op heeft en waar de meeste impact is te behalen. De grootte van de cirkels geeft een indicatie voor de mate van invloed vanuit de gemeente per thema. Het ene thema zet meer in op hergebruik, het andere leent zich beter voor biobased. Hieronder geven we per thema een indicatie voor de mate van minder, langer en slimmer gebruik, hergebruik of biobased.

Werken aan drie thema's

Zoals eerder genoemd staan in de Deventer Visie Circulair de drie thema's Openbare ruimte, Bouwen en Goederen beschreven. Per thema geven we in dit uitvoeringsprogramma een samenvatting van de doelstellingen uit de visie en welke maatregelen we voorstellen:

Openbare ruimte

In de openbare ruimte kan de gemeente het verschil maken doordat we deze zelf inrichten, beheren en renoveren. Dit maakt dat binnen het thema Openbare ruimte veel kansen liggen om de circulaire doelen te halen. Het gaat om hergebruik van beton en asfalt. En daarnaast om hergebruik van materialen voor straten, stoepen, riolering en straatmeubilair. We monitoren de kwaliteit van het materiaal en kijken wat echt nodig is om te renoveren. Indien

(her)inrichting aan de orde is, leggen we circulaire normen op bij de aanbesteding. Ook bij groenaanleg en groenbeheer is veel mogelijk. Zo kunnen we vrijgekomen hout inzetten voor renovatiewerkzaamheden en voor het maken van hoogwaardig straatmeubilair.

Bouwen

Naar schatting is de bouwsector verantwoordelijk voor 50% van alle grondstoffen die jaarlijks wordt gebruikt. Deventer heeft de ambitie om de komende jaren 8.000 - 11.000 wooneenheden te realiseren. Ook de herontwikkeling van bestaande gebouwen en het verduurzamen van de woningvoorraad heeft grote impact, want ook hiervoor zijn veel grondstoffen nodig. Daarom is het belangrijk om bij deze ontwikkelingen te kiezen voor materialen met minder milieu-impact. Naast hergebruik van materialen liggen er grote kansen voor biobased materialen. Door hiermee te werken, wordt CO2 opgeslagen en wordt de kringloop gesloten. Er moeten dan wel voldoende biobased materialen beschikbaar komen. Hiervoor liggen kansen in de regio. We willen hierop inzetten door gezamenlijke afspraken te maken met partijen, innovatieprikkelers te geven en initiatieven in de keten te ondersteunen. Wat betreft eigen vastgoed kunnen bij de aanbesteding kaders worden meegegeven.

Goederen

Om ervoor te zorgen dat alle inwoners en partijen kunnen bijdragen aan Deventer Circulair, is het belangrijk handelingsperspectief te bieden. Daarom ondersteunt de gemeente-initiatieven die het voor inwoners mogelijk maken om circulair te handelen. De gemeente kan bijvoorbeeld ondersteunen door het faciliteren van ruimte of financiële middelen voor het delen van goederen en voorzieningen (deeltuinen, deelauto's) of voor de inname en verkoop van tweedehands spullen en reparatie (repaircafés). Niet alleen voor het terugdringen van onnodig materiaalgebruik, ook voor sociale cohesie. Bij de aanschaf van goederen kan een houten buitenbankje beter zijn dan het kopen van een plastic bank. Daarnaast koopt de gemeente ook zelf goederen in voor de bedrijfsvoering. Hier hebben we zelf invloed op en kunnen impact maken door circulair in te kopen en na te denken of bepaalde spullen wel nodig zijn of refurbished (opgewaard) kunnen worden.

Proces totstandkoming uitvoeringsprogramma

De gemeente Deventer is structureel in gesprek met collega's, keten- en samenwerkingspartners over circulariteit en hoe we deze transitie samen verder vormgeven. Het kernteam circulariteit heeft met verschillende collega's en externe relaties gesproken om input te verzamelen voor het uitvoeringsprogramma. De lijst van externe partijen die betrokken zijn bij de totstandkoming van het uitvoeringsprogramma is te vinden in de bijlage "Circulariteit participatie". Daarnaast zijn maatregelen tijdens de circulaire cafés besproken op haalbaarheid en relevantie.

Specifiek voor het thema Openbare ruimte zijn werksessies georganiseerd om te komen tot een routekaart openbare ruimte. Deze routekaart wordt de komende periode verder doorontwikkeld en is naar verwachting rond de zomer 2025 gereed. De concept routekaart is opgenomen als bijlage bij het uitvoeringsprogramma.

In de week van de circulaire economie in maart 2025 zijn drie themacafés georganiseerd. Voor deze cafés zijn deelnemers uitgenodigd die ook betrokken waren bij de totstandkoming van de visie Deventer Circulair. Er waren bij alle cafés ongeveer 32 stakeholders aanwezig, inclusief interne collega's. De cafés hadden als doel om samen het uitvoeringsprogramma verder te ontwikkelen door input te verzamelen, kennis te delen, maatregelen aan te scherpen, het netwerk te laten groeien en de betrokkenheid bij de circulaire transitie te vergroten.

'Organiseer vaker bijeenkomsten zoals de circulaire cafés om samenwerking makkelijker te maken' Quote uit café circulaire economie maart 2025

Leeswijzer

De ambitie in de visie Deventer Circulair is veelomvattend en gaat over veel verschillende actoren, sectoren, betrokkenen en processen. De ambitie is opgedeeld in specifieke doelstellingen voor de thema's Openbare Ruimte, Bouwen en Goederen.

Dit uitvoeringsprogramma geeft een overzicht van maatregelen die we (als gemeente Deventer) - samen met organisaties, ondernemers, inwoners uitvoeren om onze doelstellingen uit de visie te halen. Deze maatregelen hebben betrekking op verschillende programma's en afdelingen binnen de gemeente Deventer. De maatregelen zijn in te delen in maatregelen voor Kennis/kunde- vergroting, Kaders voor uitvoering en Kansen waarmee aan de slag wordt gegaan. Als een maatregel bijdraagt aan één van de Klimaatraad adviezen, dan staat er onderstaand 4e icoontje bij.

De drie thema's uit de visie kennen allemaal een eigen transitiepad met verschillende tussendoelstellingen (groeipad). Een aantal maatregelen is ingericht op een groeipad, anderen volgen de treden van de R-ladder. Waar mogelijk zetten we direct in op maximaal resultaat.

Veel mensen denken bij circulair aan het hergebruik van afval. De verwerking van afval staat vooral beschreven in het Grondstoffenplan van de gemeente Deventer. Het voorkomen dat producten afval worden, is een belangrijk doel van Deventer Circulair.

Ook zien we dat de verschillende thema's voor verschillende stakeholders/doelgroepen gelden, dit vraagt een gedifferentieerde aanpak en een eigen strategie in de manier van communicatie.

2. OPENBARE RUIMTE

Het hele jaar door investeren we in onze openbare ruimte. Bij de aanleg en het beheer ervan kunnen we grote stappen zetten als het gaat om circulariteit. Zo worden er riolen vervangen en delen van de openbare ruimte opnieuw ingericht, met materialen zoals asfalt, klinkers, stoeptegels, rioolbuizen. Bij al deze werkzaamheden is een circulaire aanpak mogelijk.

Net als bij gebouwen geldt een lange voorbereidingstijd en wordt van de nieuwe openbare ruimte verwacht dat deze vele jaren meegaat. Ook aan de groene kant is winst te behalen. Denk aan de inzet van 'eigen' hout als bouw materiaal of het oogsten van zaailingen (jonge boompjes) die ergens anders in de gemeente een plek krijgen.

Circulair werken in de openbare ruimte gebeurt al op veel plaatsen in Deventer. We zijn aan de slag, we doen volop. Er is echter behoefte aan overzicht en monitoring: wat doen we dan precies, wat doen we al goed, waar staan we? De opgedane kennis en ervaring wordt komende jaren verder ontwikkeld en uitgebreid.

Duurzaam asfalt BAM recycleert in asfalt een voorbeeld uit Deventer o.a. Overstichtlaan

2.1 Hoofddoel Openbare ruimte

De gemeente Deventer en de partners met wie ze samenwerkt, handelen circulair bij aanleg, vernieuwing en onderhoud van de openbare ruimte.

Dit betekent dat we werken aan:

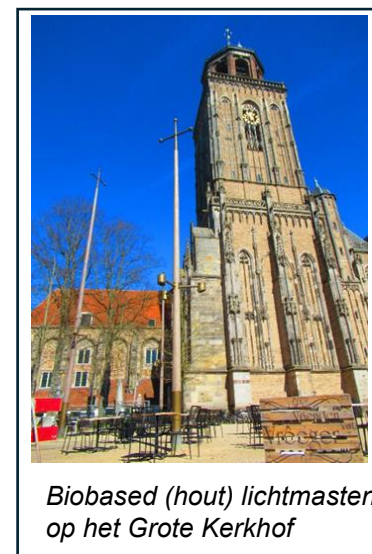
- A. Hanteren van circulaire ontwerpprincipes bij de aanleg, vernieuwing en onderhoud van de openbare ruimte.
- B. Opnieuw gebruiken van bestaande materialen, nu en in de toekomst.
- C. Circulair aanbesteden als de standaard werkwijze.

2.2 Groeipad openbare ruimte

Leidend principe in de routekaart Openbare ruimte is 'Deventer moet het gewoon gaan doen!' Dit betekent in de praktijk dat we beginnen, leren en vanuit die ervaringen doorgaan. We wachten dus niet op onderzoeken, aanvullend beleid of dat een andere gemeente de oplossing vindt. In onderstaand groeipad Openbare ruimte concretiseren we de doelen vanuit de Visie Deventer Circulair.

Groeipad Openbare Ruimte	2025	2027	2030
Beton	25%	50%	75%
Asfalt	50%	60%	75%
Gebakken materialen	25%	35%	50%
Metalen	25%	35%	50%
Hout ²	25%	35%	50%
Groen ³	25%	35%	50%

In de linker kolom staan de materialen. Het percentage ernaast geeft aan hoeveel procent van het gebruikte materiaal vanaf dat betreffende jaar minimaal circulair moet zijn. Daarmee bedoelen we: secundaire en/of biobased grondstoffen in de samenstelling van het materiaal of hergebruik en/of biobased elementen. We werken dus niet vanuit een nulmeting, maar streven naar hogere doelen om concreet in de projecten die we uitvoeren steeds meer circulaire grondstoffen te gebruiken. Zo werken we samen met de uitvoerende partners toe naar 50% circulair in 2030. Waar mogelijk zetten we in op hogere percentages.

Biobased (hout) lichtmasten op het Grote Kerkhof

2.3 Kennis en kunde

Binnen de gemeentelijke organisatie heeft iedereen een ander kennis- en kunde-niveau. Logisch, de transitie naar circulair maakte de afgelopen jaren nog geen vast onderdeel uit van onze werkwijze. Het vergroten van kennis en kunde is een voorwaarde voor circulair handelen en het behalen van de doelstellingen in het groeipad. De collega's binnen het werkgebied Openbare ruimte die de afgelopen jaren voldoende kennis en kunde hebben opgedaan, zijn de trekkers van voorloperprojecten.

Routekaart werkproces

Na het vaststellen van de Visie Deventer Circulair zijn we direct aan de slag gegaan met het opstellen van een werkwijze voor de openbare ruimte. Ingenieursbureau Tauw heeft in nauwe samenwerking met beheerders en projectleiders een routekaart opgesteld waarin duidelijk wordt welke acties er nodig zijn om te komen tot circulair beheer, onderhoud en projectuitvoering. Deze routekaart is voorzien van een oplegger waarmee de organisatie de juiste handvatten heeft om de doelen in het groeipad te behalen. Deze routekaart vindt u als bijlage achterin dit uitvoeringsprogramma. U zult hierin veel van onderstaande acties terugvinden.

² Hout: hier wordt ingezet op het aandeel hergebruik van hout

³ Groen: hier wordt ingezet op het verwaarden van snoei (oogst) materiaal.

Om ervoor te zorgen dat uiteindelijk iedereen circulariteit kan toepassen in het werk, implementeren we een aantal maatregelen. Hierbij werken we samen met verschillende netwerkpartners.

Vergroten kennis			
Om ervoor te zorgen dat uiteindelijk iedereen weet hoe circulariteit toe te passen is het werk, vergroten we interne (binnen de gemeente) kennis in het toepassen van circulaire ontwerpprincipes, aanbesteding, contractvorming en circulaire businessmodellen			
Actie	Strategie/rol	Met wie	Wanneer
1. Opnemen van de acties uit het uitvoeringsprogramma en de routekaart in de werkwijze van de assetmanagers van de gemeente Deventer (zie acties 'circulaire uitvoering').	Uitvoerend	Ntb	2025
2. Cyclus opstarten voor het trainen in het toepassen van circulaire ontwerpprincipes, aanbesteding, contractvorming en circulaire businessmodellen.	Ondersteunend	Team inrichting & advies Team projectleiding & realisatie	2025 ev
3. Opstellen en up-to-date houden van een inspiratiebron waarin eigen projecten en inspirerende projecten van anderen worden opgenomen.	Ondersteunend	Team projectleiding & realisatie	2025 ev

'Meer ambitie graag: doel gebakken materiaal moet eigenlijk vanaf morgen 100% circulair zijn. Het kan gewoon, dwing het af'
Quote uit café circulaire economie maart 2025

Stimuleren innovatie in de openbare ruimte

De sector is innovatief en proactief. Samen met de projecten kijken we waar de grote innovatie-kansen liggen en hoe we die samen mogelijk maken. De eventuele (financiële) risico's worden gedekt door het op te richten Transitie & innovatiefonds (zie hoofdstuk 5).

Actie	Strategie/rol	Met wie	Wanneer
1. Adviseren en bepalen welke projecten aangemerkt worden als projecten met een grote kans om te innoveren en doelstellingen te realiseren (deze projecten CE top projecten).	Realiserend en ondersteunend	Team inrichting & advies Team projectleiding & realisatie	2026 2027

2.4 Kaders

In de openbare ruimte nemen we de verantwoordelijkheid bij het uitwerken van de door de raad gestelde kaders. Deze kaders worden verwerkt in de werkwijze, de standaard documenten en natuurlijk in de uitvoering. Als opdrachtgever van de projecten in de openbare ruimte heeft de gemeente veel invloed op het bereiken van circulaire ambities. De gemeente zet een extra stap waar nodig, en dient zo als goed voorbeeld.

Werken vanuit standaard werkdocumenten vertalen beleid naar werkwijze

Om circulariteit te borgen in de werkwijzen, voegen we circulariteit toe aan deze standaarddocumenten. Zo worden jaarlijks het standaard programma van eisen, het handboek Openbare ruimte en andere relevante documenten aangepast op basis van de doelen en KPI's in het groeipad en de routekaart.

Actie	Strategie/rol	Met wie	Wanneer
1. Toevoegen van circulair als standaard onderdeel van Duurzame inrichting Openbare Ruimte (DIOR) en aan ieder project.	Regulerend	Team inrichting & advies Team projectleiding & realisatie	2025 ev
2. Toevoegen van circulair aan standaard in documenten, handboek en andere documenten zoals Programma van Eisen/Plan van aanpak, Strategisch Asset Management Plan.	Regulerend	Team inrichting & advies Team projectleiding & realisatie	2025 ev
3. Projecten voorzien van een materialenpaspoort.	Regulerend	Team projectleiding & realisatie	2025 ev
4. Duurzaamheidsdossier opstellen.	Regulerend	Team projectleiding & realisatie	2025 ev
5. Materialenpaspoort toevoegen aan .standaard manier van werken	Regulerend	Team projectleiding & realisatie	2025 ev

6. Onderzoek naar werken met MKI als KPI-leidraad en de potentie daarvan.	Ondersteunend	Team projectleiding & realisatie	
7. Werken volgens de leidraad Het Nieuw Normaal Infra	Regulerend	Team projectleiding & realisatie	2025 ev
8. Opzetten van een database/bronbestand met voorbeelden als inspiratiebron.	Ondersteunend	Kernteam circulair	2025 ev
9. Monitoren van resultaat en de behaalde KPI's terugkoppelen aan organisatie brede monitoring (zie hoofdstuk 5).	Ondersteunend	Kernteam circulair	2025 ev

*Houdt grip op de gescheiden stromen en werk met materialen paspoorten'- CROW
Quote uit café circulaire economie maart 2025*

2.5 Kansen en Doen!

Het verminderen van primaire abiotische grondstoffen- en materialengebruik met 50% vraagt om een andere manier van denken en doen. Door bijvoorbeeld iets minder of kleiner te doen, of door de grondstoffen te vervangen door materialen die hergebruikt zijn of door biobased materialen. Om ervoor te zorgen dat deze materialen in toenemende mate beschikbaar zijn, werken we de komende jaren aan bijvoorbeeld het Materialendepot en de Vezelvallei.

<p>Alternatieve marktbenadering</p> <p>Voor het realiseren van projecten, besteden we als gemeente Deventer onze uitvoeringswerkzaamheden uit aan verschillende partijen. De gemeente heeft 1,6 miljard euro aan eigendom waarvan we het onderhoud, renovatie en nieuwbouw aanbesteden aan externe marktpartijen. Traditionele marktbenaderingen geven vaak niet de juiste (financiële) prikkel of (oplossings-)ruimte voor het nemen van circulaire maatregelen. Er zijn diverse kansen om de (keten)samenwerking en (duurzame) relatie met deze partijen vorm te geven op een manier waarop circulaire maatregelen in de praktijk kunnen worden gebracht.</p>				
	Actie	Strategie/rol	Met wie	Wanneer
1.	Onderzoeken verschillende contractvormen voor circulariteit. We organiseren hiervoor marktontmoetingen & ketenafstemming	Samenwerkend Ondersteunend	Team Leefbaarheid en Programmering	2026
2.	Werken volgens de leidraad Het Nieuw Normaal Infra	Regulerend	Team projectleiding & realisatie	2025 ev
3.	Pilot met andere contractvormen, functionele eisen voor contracteren en aanbestedingen	Regulerend	Team Leefbaarheid en Programmering	2026
4.	Onderzoek andere vormen van samenwerken; bijvoorbeeld product as a service model.	Ondersteunend	Team Leefbaarheid en Programmering	2026

5. Ontwikkelen werkwijze voor opleverdata voor bijhouden van circulariteit (duurzaamheidsdossier i.c.m. materialenpaspoort).	Ondersteunend	Team Leefbaarheid en Programmering	2026
6. Betrekken aannemer bij pilot bij nazorg/beheerfase en samen innoveren	Samenwerkend Ondersteunend	Team Leefbaarheid en Programmering	2026

Grondstoffen: Vergroten hergebruik van materialen binnen openbare ruimte en bouwen

Materialen die vrijkomen bij projecten worden bij het fysieke materialendepot schoongemaakt, gecontroleerd, gesorteerd en gepresenteerd op locatie en opgenomen in een digitale marktplaats. Zo behouden de materialen hun waarde en kunnen in alle fasen van nieuwe projecten weer als grondstof opgenomen worden. De voorraad wordt gedeeld met omliggende gemeenten om zo samen te werken en materialen uit te wisselen. We maken een oogstkaart waarop we bijhouden waar materialen beschikbaar komen en waar mogelijkheden liggen voor hergebruik. De informatie vanuit het materialenpaspoort is onderdeel van de database.

Een materialendepot is een platform of fysieke locatie waar gebruikte materialen, producten of grondstoffen worden opgeslagen en gedeeld voor hergebruik. Deze systemen bevorderen de circulaire economie door materialen een tweede leven te geven, in plaats van ze als afval te beschouwen. Bedrijven en organisaties kunnen materialen terugsteken in de keten, waardoor kosten worden bespaard en de ecologische impact wordt verminderd. Dit draagt bij aan het circulair maken van de economie, doordat waardevolle materialen niet verloren gaan (Circulaire Materialendepot Is Nu Al Schot in de Roos, 2023).

Faciliteren hergebruik van materialen: Grondstofbalans sluiten & ontwerpstrategie We stimuleren het hergebruik van materialen binnen de gemeente Deventer en de regio. De oogstkaart, het materialenpaspoort en het materialendepot zijn hierbij belangrijke pijlers.				
Actie	Strategie/rol	Met wie	Wanneer	
7. Implementeren en inbedden verschillende acties uit de routekaart openbare ruimte (bijlage).	Ondersteunend	Team Leefbaarheid en Programmering	2025	
8. Vastleggen werkwijze ontwerpen met hergebruik/ beschikbare materialen' inclusief effecten gehele levensuur project/product.	Regulerend	Team Leefbaarheid en Programmering	2025	
9. Introduceren van een oogstkaart om binnen de gemeente toekomstige vrijkomende materialen bij projecten (inclusief MJOP Projecten) te inventariseren en registreren vanuit de gedachte 'stad als depot'.	Realiserend Ondersteunend	Team inrichting en beheer Team projectleiding & realisatie	2025	

10. Toevoegen herbruikbaarheidsplan aan standaard werkwijze. En inrichten proces om na herbruikbaarheidsplan de vrijkomende materialen aan te bieden via materialendepot (online en offline).	Realiserend Ondersteunend	Team inrichting en beheer Team projectleiding & realisatie	2027
11. Realiseren Materialendepot (fysieke en online) voor opslag van materialen en komen tot een mogelijk implementatieplan en werkwijze vastleggen. <ul style="list-style-type: none"> o In het onderzoek meenemen of materialendepot ook particulier te gebruiken is. o Onderdeel van deze werkwijze is dat gebruik van het materialendepot verplicht wordt bij ontwerp, projecten en beheer. 	Realiserend Regulerend	Kernteam circulair Deventer Groenbedrijf	2027
12. Verplichten materialenpaspoort bij alle vergunningaanvragen. En introduceren centrale registratie materialenpaspoorten.	Kaderstellend	Team vergunningen omgevingswet Kernteam circulair	2026
13. Samenwerking met andere gemeenten organiseren om materialen uit te wisselen	Samenwerkend	B&W Kernteam circulair	2025- 2027

<p>Biobased materialen - Vezelvallei Vanuit het samenwerkingsverband Vezelvallei verkennen we actief de kansen voor het verwerken van regionaal geteelde biobased grondstoffen in infrastructuurprojecten.</p> 			
Actie	Strategie/rol	Met wie	Wanneer
1. Deelnemen aan de GWW-trajecten vanuit de Nationale Aanpak Biobased Bouwen	Samenwerkend	Ntb	ntb

<p>Circulaire uitvoering In lijn met de materialen in het groeipad wordt door de verantwoordelijke assetmanagers via onderstaande verdeling in soorten 'assets' gewerkt aan het behalen van de gestelde doelen. Door de inzet van bijvoorbeeld circulair asfalt, meer hergebruik van bestrating, onderzoek naar alternatieven voor gladheidsbestrijding, stadshout toepassen etc.</p> 			
Actie	Strategie/rol	Met wie	Wanneer
1. Wegen <ul style="list-style-type: none"> a. Minder bestrating/oppervlakte b. Gebakken klinkers (hergebruik, levensduur) c. Circulair asfalt d. Circulair beton 	Realiserend	Assetmanager Wegen	2025 ev
2. Rioleringen <ul style="list-style-type: none"> a. Levensduur verlenging b. Circulair beton c. Alternatieven materialen 	Realiserend	Assetmanager Rioleringen	2025 ev
3. Infrastructurele kunstwerken <ul style="list-style-type: none"> a. Minder kunstwerken indien mogelijk b. Hergebruik van bijvoorbeeld bruggen via bijvoorbeeld de bruggenbank.nl c. Circulair beton d. Hergebruik hout e. Stadshout f. Biobased toepassingen 	Realiserend	Assetmanager Kunstwerken	2025 ev
4. Groen <ul style="list-style-type: none"> a. Hoogwaardig gebruik van maaisel b. Bij nieuw groen: toepassen 'oogstbare' gewassen en bomen (grondstof in de toekomst) 	Realiserend	Assetmanager Groen	2025 ev

c. Minder bestrating -> meer vergroenen			
---	--	--	--

*Hergebruik elementverharding
binnenstad Deventer*

3. BOUWEN

In het licht van de omvangrijke bouwopgave waar de gemeente Deventer voor staat en met het oog op de circulaire ambities van de gemeente, willen we circulair en biobased bouwen stimuleren en mogelijk maken. Ook op bedrijvenlocaties zijn er kansen, bij zowel nieuw aan te leggen bedrijventerreinen als revitalisering van bedrijventerreinen.

Circulair bouwen is het minimaliseren van afval, het toepassen van hergebruik van materialen en het toepassen van biobased of gerecyclede grondstoffen. Daarnaast gaat het ook om het slim ontwerpen van gebouwen (modulair, flexibel, aanpasbaar, multi-functioneel)

We ondersteunen goede initiatieven en maken afspraken met onze strategische partners. Bij eigen grondposities geven we kaders en richtlijnen mee. Bovendien heeft de gemeente Deventer zelf vastgoed in bezit dat beheerd wordt. Ook voor onszelf worden gebouwen ontwikkeld. Voor dit eigen vastgoed hebben we een voorbeeldfunctie en kunnen we de lat hoog leggen.

Binnen Deventer zijn al verschillende bouwende partijen bezig met het toepassen van circulariteit in hun projecten. Als gemeente helpen we om de opgedane kennis en ervaring de komende jaren te delen, van elkaar te leren om het verder ontwikkelen en innoveren uit te breiden. Waar nodig organiseren en delen we kennis, zorgen we voor kaders voor het maken van plannen en het bouwen. En waar kansen liggen, gaan we gewoon doen.

3.1 Hoofddoel Bouwen uit de Visie Deventer Circulair

In Deventer is duidelijk wat onder circulair bouwen wordt verstaan, zijn de kaders helder en wordt circulair bouwen gestimuleerd en mogelijk gemaakt door samenwerking in de keten.

Dit betekent dat we werken aan:

- A. Hanteren van circulaire strategieën bij gebiedsontwikkeling en bij het ontwerp, bouwen, vernieuwing, onderhoud en sloop van gebouwen.
- B. Beschikbaarheid van voldoende biobased en secundaire materialen, liefst uit de regio.
- C. Heldere kaders en afspraken voor circulair bouwen.
- D. Circulair bouwen voor iedereen.

Basisschool De Rythmeen

Bij de renovatie van de school worden biobased materialen toegepast en daarnaast is het uitgangspunt dat materialen die vrijkomen tijdens de sloop zoveel mogelijk worden aangeboden voor hergebruik. De ervaring die in dit proces is opgedaan is om al eerder over materiaalkeuze en toepassing na te denken. Ook het schoolbestuur heeft haar focus op hergebruik van spullen.

3.2 Groeipad Bouwen

Bij bouwprojecten werken we ook met een groeipad. Hierin staan de doelen uitgedrukt in gestelde percentages (%) met circulaire grondstoffen/ materialen: dus secundaire en/ of biobased grondstoffen in de samenstelling van het materiaal of hergebruik en/of biobased productelementen.

Toetsmoment: het % circulair materiaal is aantoonbaar en toetsbaar bij het vastleggen van het Definitief Ontwerp (DO)

Groeipad Bouwen ⁴⁵	2025	2027	2030
Eigen Vastgoed	10%	30%	50%
Gronduitgifte	10%	30	50%
Gebiedsontwikkeling	10%	30%	50%
Welstandscriteria/omgevingsplan/antérieure overeenkomst, etc	10%	30%	50%
Grond derden	Landelijke wetgeving		
Woningbouwcoöperaties	10%	30%	50%

Bij realisatie van bovenstaande projecten werken we voor minimaal het gestelde % met circulaire grondstoffen/materialen: secundaire en/of biobased grondstoffen in de samenstelling van het materiaal of hergebruik en/of biobased elementen. We werken dus niet vanuit een nulmeting maar streven jaarlijks naar hogere doelen om concreet steeds meer circulaire grondstoffen te gebruiken in de projecten die we uitvoeren. Zo werken we samen met de uitvoerende partners toe naar 50% circulair in 2030. Waar mogelijk zetten we in op hogere percentages.

3.3 Kennis en kunde

We zetten in op het vergroten van kennis, expertise en draagvlak op circulaire thema's binnen de gemeente en bij partners. Deze kennis delen we door het vertellen van verhalen, organiseren van bijeenkomsten en gesprekken en beschikbaar stellen via websites en dashboards.

Kennis vergroten/delen Circulair is een transitie die vraagt om een andere manier van denken, daarom zetten we flink in op het vergroten van de kennis en bekendheid over circulariteit.			
	Actie	Strategie/rol	Met wie
	1. Organiseren van interne expertise-bijeenkomsten en begeleiding op maat per project voor projectleiders, adviseurs en uitvoerders.	Samenwerkend Ondersteunend	Cirkelstad/Citydeal
			Wanneer
			2025 ev

⁴ Voor gestapelde bouw maken we onderscheid en geldt een verlaging met 10% op de doelen
⁵ Toetsmoment: het % circulair materiaal is aantoonbaar en toetsbaar bij het vastleggen van het Definitief Ontwerp (DO)

2. Organiseren van externe kennisontwikkeling en delen voor kleine en grote opdrachtgevers, ontwerpers, bouwers, aannemers. We organiseren twee keer per jaar een stadsbreed gesprek.	Samenwerkend Ondersteunend	Cirkelstad	2025 ev
3. Delen kennis over circulair bouwen en maken deze informatie beschikbaar voor iedereen via een loket/aanspreekpunt én website. Zie bijlage voor begrippenlijst.	Ondersteunend	Kernteam circulair	2025 ev

Flexwoningen hebben dezelfde kwaliteit en eigenschappen als normale woningen. Ze zijn duurzaam, modulair, makkelijk uit elkaar te halen, herbruikbaar en verplaatsbaar.

Flexlivings Steenbrugge – woonbedrijf leder1

Reken-instrumenten			
<p>Voor circulaire gebiedsontwikkeling en projecten zijn verschillende instrumenten beschikbaar die helpen bij het meten, beoordelen en optimaliseren van circulariteit. In samenwerking met het expertiseteam van de Citydeal Toekomstbestendige Gebiedsontwikkeling rekenen we projecten door op circulariteit. We kijken niet naar afschrijven maar 'opschrijven' (waardebehoud). We kijken naar de lange termijn en de kosten van de gehele levensduur. Totale kosten kunnen lager uitvallen door besparingen op onderhoud, energie en materiaalhergebruik.</p>			
			
Actie	Strategie/rol	Met wie	Wanneer
1. We verkennen en kiezen instrumenten, zoals het Nieuwe Normaal, die helpen bij het beoordelen van circulaire bouwprojecten	Ondersteunend	Cirkelstad	2025
2. We implementeren een methodiek om per gebiedsontwikkeling/project door te rekenen wat kosten/kansen zijn voor circulariteit. Toekomstbestendige financieringsmodellen zijn beschikbaar.	Ondersteunend	Programma woonopgave Team vastgoed en grondzaken Team projectmanagement	2026

		Wonen en Gebiedsontwikkeling	
--	--	---------------------------------	--

3.4 Kaders

Om circulariteit in Deventer vast te leggen nemen we het beleid op in andere beleidsstukken en kaderstellende documenten. Door verweving in beleid wordt circulariteit een meer vanzelfsprekende manier van denken, werken en bouwen.

*Het Nieuwe Normaal (HNN) is een raamwerk gericht op de materialentransitie: het maakt circulair bouwen eenduidig en concreet. Ook is rekening gehouden met de duurzame context van een circulair project, zoals energie, water en stikstof. Daarnaast worden versnellers in beeld gebracht. Omdat circulair bouwen over een nieuwe manier van werken gaat, worden ervaringen gedeeld over samenwerking in teams en binnen de organisatie. Zo wordt de relatie gelegd met sociale thema's als re-integratie en participatie
(Het Nieuwe Normaal | Cirkelstad, z.d.).*

Kerninstrumenten Omgevingswet			
We verankeren circulariteit in de verschillende kerninstrumenten vanuit de omgevingswet. Hiermee leggen we onze ambities en de uitvoering juridisch vast.			
Actie	Strategie/rol	Met wie	Wanneer
1. Verankeren in de Omgevingsvisie de ambitie op circulair bouwen in de omgevingsvisie <ul style="list-style-type: none"> o door ruimte te reserveren voor circulaire activiteiten en bedrijvigheid, o door verbouwen van biobased teeltgewassen te stimuleren in ons landelijk gebied, o door kansen aan elkaar te knopen aan beleidsthema's als mobiliteit, energie, klimaatadaptatie, ecologie en gezondheid. 	Regulerend	Team ruimtelijke ontwikkeling	2025/2026
2. In samenwerking met Circulaw verkennen welke regels passend zijn voor Deventer en welke we kunnen opnemen in het Omgevingsplan.	Regulerend	Team projectadvies	2025
3. Opnemen van regels in het Omgevingsplan die circulariteit verplichten. De zorgplicht biedt hier een kapstok voor. Zie bijlage.	Regulerend	Team projectadvies	2026
4. Standaardiseren: bij alle omgevingsvergunningen vragen om een materialenpaspoort.	Regulerend	Team projectadvies	2025

		Team vergunningen omgevingswet	
5. Standaardiseren: verzoeken om altijd het Nieuwe Normaal in te vullen bij vergunningsaanvraag.	Regulerend	Team vergunningen omgevingswet	2026
6. Stimuleren circulair slopen bij alle bouwiniciatieven in Deventer. We kunnen circulair slopen alleen bij ons eigen vastgoed verplichten.	Regulerend	Team vastgoed en grondzaken	2025

'We moeten niet denken in afschrijven maar denken in opschrijven om de waarde van materialen voor de toekomst te behouden'
Quote uit cafe circulaire economie maart 2025

<p>Gebiedsontwikkeling en nieuwbouw Door het formuleren van concrete doelstellingen voor circulair bouwen in gebiedsontwikkeling en locatieontwikkeling, werken we gezamenlijk toe naar 50% circulair in 2030. We zetten het groeipad in om de ambitie op een heldere manier op te schroeven en te monitoren. We sluiten kringlopen, minimaliseren de milieu-impact door slim ruimtegebruik. We kiezen binnen deze thema's maatregelen die passen bij het gebied en de opgave.</p>				
Actie	Strategie/rol	Met wie	Wanneer	
1. Teken als gemeente de City Deal Toekomstbestendige Gebiedsontwikkeling om de grote bouwopgave te versnellen en binnen de klimaatgrenzen betaalbaar te kunnen blijven bouwen.	Ondersteunend	City Deal/min bzk	2025	
2. Vaststellen concrete doelstellingen voor gebiedsontwikkeling en samenwerken met partijen om circulaire strategieën te vertalen naar toekomstbestendige gebiedsontwikkelingen. <ul style="list-style-type: none"> o Hierbij ook koers bepalen of we voor bepaalde projecten een hogere ambitie neerleggen 	Ondersteunend	Programma woonopgave Team projectmanagement Wonen en Gebiedsontwikkeling	2025	
3. Opstellen van regels voor de beeldkwaliteit die het toepassen van duurzame materialen verplichten en circulaire bouwmethoden integreren zonder afbreuk te doen aan de visuele kwaliteit.	Regulerend	Planadviesraad	2026	

Initiatiefnemers met eigen gronden

Voor de producten/documenten (zoals, intentieovereenkomst, Nota van Uitgangspunten, Ontwikkelperspectief en Anterieure overeenkomst) waarmee we als gemeente werken, maken we standaard teksten en planregels die de kaders voor circulariteit bepalen en de ambitie vastleggen.

Actie	Strategie/rol	Met wie	Wanneer
1. Neerzetten, samen met de initiatiefnemer, welke ambities en doelstellingen worden gehanteerd per project, hiervoor gebruiken we het Nieuwe Normaal als raamwerk	Ondersteunend samenwerkend	Programma woonopgave Team projectmanagement Wonen en Gebiedsontwikkeling	2026
2. Organiseren expertise en begeleiding bouwprojecten in Deventer die niet passen binnen het huidige Omgevingsplan.	Samenwerkend	Platform wonen en Programma woonopgave	2025/2026
3. Betrekken bouwende partners (via platform Wonen), om in bouwproject meer circulaire impact te hebben	Samenwerkend	Platform wonen en Programma woonopgave	2025/2026

HB Sports op het Bedrijventerrein A1 Deventer

Duurzame en circulaire elementen. Losmaakbaarheid/demontabel en minder materiaalgebruik. Toepassing van gevelsandwichpanelen zijn 10% dunner met dezelfde isolatiewaarde.

3.5 Kansen en doen

Ondertussen dienen zich in Deventer al zoveel kansen aan om circulariteit te bevorderen. We pakken kansen en gaan het ook gewoon doen. Verkennen, onderzoeken, proberen, experimenteren horen bij een transitie. We gaan samenwerken met partijen om circulariteit te stimuleren en samen optrekken om de doelstelling van 50% te halen.

Maatschappelijk vastgoed We geven het goede voorbeeld in de projecten waar we zelf eigenaar zijn van de gebouwen en gronden, zoals bij scholen. We formuleren concrete doelstellingen voor eigen vastgoed en gronden. We zetten in op beter benutten van bestaande gebouwen, circulair renoveren, circulair slopen en hergebruik van materialen			
Actie	Strategie/rol	Met wie	Wanneer
1. Afstemmen ambities in programma maatschappelijk vastgoed met de circulaire ambities van de gemeente.	Regulerend	Team vastgoed en grondzaken	2025
2. Formuleren aanpak circulaire scholenbouw voor de renovatie, transformatie en sloop/nieuwbouw van onze scholen. Het Integraal Huisvestingsplan voor Deventer onderwijs stuurt op circulair bouwen. ""Nieuwe schoolgebouwen worden energieneutraal gebouwd en zo circulair en duurzaam mogelijk – ook renovaties voeren we zo uit.” <ul style="list-style-type: none"> ○ We bekijken de beste voorbeelden in het land om kennis op te doen ○ We organiseren expertise op maat voor lopende projecten ○ We kiezen projecten waar we maximaal inzetten op circulair bouwen 	Regulerend	Projectleiders Scholen, Schoolbesturen	2025/2026

Samenwerking corporaties We werken aan circulair betaalbare woningbouw. De 30/30/30 deal is getekend en geldt als basis en standaard voor biobased bouwen in de regio Stedendriehoek. Deze deal is onderdeel van de bredere doelstelling 50% circulair in 2030.			
Actie	Strategie/rol	Met wie	Wanneer
1. Formuleren, samen met de woningbouwcorporaties, de prestatieafspraken (KPI's) en de bijbehorende doelen/inspanningen om te komen tot minimaal 50% circulair wonen, renoveren en bouwen in 2030.	Samenwerkend	Cirkelstad en de woningcorporaties	2025/2026
2. Opstellen van een gemeentelijk actieplan biobased bouwen, in samenwerking met de woningbouwcorporaties en andere gemeenten in de Stedendriehoek.	Samenwerkend	Building Balance	2026

Optimaal benutten, slimmer bouwen

Terwijl overal ruimte schaars is, is er binnen de bestaande gebouwde omgeving veel ruimte die beter benut kan worden. De inschatting is dat hier ruimte is voor 4.300 woningen. Er staat veel leeg, er zijn veel combinaties te maken van functies en de beschikbare tussenruimtes kunnen worden benut. Op veel manieren kan tegelijkertijd de ruimtelijke kwaliteit en de leefbaarheid vergroot worden. Het 'buitengebied' wordt ontzien door het optimaal benutten van kansen in het 'binnengebied'.

Actie	Strategie/rol	Met wie	Wanneer
1. Verkennen geschikte locaties, bepalen van de juiste doelgroepen, betrekken stakeholders en kansen/bedreigingen om anders om te gaan met slimmer bouwen	Ondersteunend	Architectuurcentrum Rondeel, ontwerpkracht uit Deventer, bouwende partijen	2026
2. Verkennen en stimuleren splitsen van woningen en kavels en het faciliteren van dit proces voor eigenaren.	Regulerend	Team vergunningen Omgevingswet	2027

Hennep vezelteelt op de akkers rondom het Deventer Ziekenhuis. De transitie van agrariërs naar alternatieve verdienmodellen met hennep teelt voor bouwmaterialen is in volle gang. Hennep kan gebruikt worden voor het maken van hennepbeton, hennepisolatie, hennepvezelplaat. Hennep kan niet alleen CO2 opslaan, maar het reinigt ook de bodem waarop het groeit. Teelt in eigen gemeente – rondom Deventer Ziekenhuis – 'hier groeien huizen'

Het project De Vezelvallei heeft als doel om de industriële component van de keten voor biobased bouwen in de regio te stimuleren door het opzetten van een (coöperatieve) samenwerking in de vorm van een innovatiecluster gericht op biobased en circulair bouwen. Concreet betekent dit het opzetten van een bio circulair bedrijventerrein voor zowel opschaling van industriële verwerkings- en productiecapaciteit als voor een innovatiecentrum met testfaciliteiten.

Stimuleren biobased materialen

We stimuleren inwoners en ondernemers om meer biobased materialen te gebruiken, bijvoorbeeld door biobased materialen makkelijker beschikbaar te maken en extra subsidie te regelen (via het isolatieprogramma). Vanuit het samenwerkingsverband Vezelvallei wordt actief verkend wat de kansen zijn voor het verwerken van regionaal geteelde biobased grondstoffen in infrastructuurprojecten.

Actie	Strategie/rol	Met wie	Wanneer
1. Realiseren van de Vezelvallei. Hiervoor stellen we eerst een kwartiermaker aan die een haalbaarheidsonderzoek doet. Op basis van deze bevindingen gaan we verder.	Samenwerkend	Stedendriehoek	2025 - 2028
2. Uitbreiden van het isolatieprogramma met meer biobased materialen en subsidies	Ondersteunend	Team duurzame leefomgeving	2025
3. Ondersteunen inwoners met een loket/aanspreekpunt om juiste route te kunnen nemen	Ondersteunend	Team duurzame leefomgeving	2025
4. Formuleren van een actieplan aanpak biobased bouwen (30/30/30 deal) i.s.m. partners in de Stedendriehoek ⁶ .	Samenwerkend	Stedendriehoek	2025

In Almelo staat de Slimme Huizenfabriek van Plegt Vos. In deze fabriek zetten robots jaarlijks meer dan duizend kant-en-klare woningen en woningcomponenten in elkaar. Hout in plaats van beton is daarbij in toenemende mate het belangrijkste bouw materiaal.

Project De Tippe - Plegt Vos bouwbedrijf

⁶ We maken onderscheid tussen grondgebonden woningen, gestapelde woningenbouw en utiliteitsbouw.

Faciliteren hergebruik van materialen

We stimuleren het hergebruik van materialen binnen gemeente Deventer en de regio. De oogstkaart, het materialenpaspoort en het materialendepot die geïntroduceerd zijn als bij openbare ruimte.

Actie	Strategie/rol	Met wie	Wanneer
1. Introduceren een digitale open source oogstkaart binnen de gemeente om materialen bij sloop te inventariseren	Ondersteunend	Team inrichting en beheer Team projectleiding & realisatie	2026
2. Opstellen deal circulair slopen in Stedendriehoek verband	Samenwerkend	Stedendriehoek	2026
3. Verplichten materialenpaspoort bij alle vergunningaanvragen.	Regulerend	Team vergunningen omgevingswet	2026
4. Realiseren van materialendepot (inclusief Deventer Bouw HUB) met materialen/tweedehands bouwmarkt. In samenwerking met het gemeentelijk materialendepot/depot openbare ruimte (zie openbare ruimte)	Ondersteunend	Deventer Groenbedrijf Kernteam circulair	2027

4. GOEDEREN

Als gemeente hebben we geen directe invloed op Goederen die niet door onszelf worden gekocht. Toch is dit een belangrijk thema want de 'spullen' die we allemaal kopen, hebben de meeste impact op onder andere de CO2 uitstoot. In onderstaande afbeelding representeert het meest linker balkje goederen. Bij dit thema is het van belang om iedereen in Deventer die goederen koopt, bewust te maken van en te betrekken bij onze circulaire plannen.

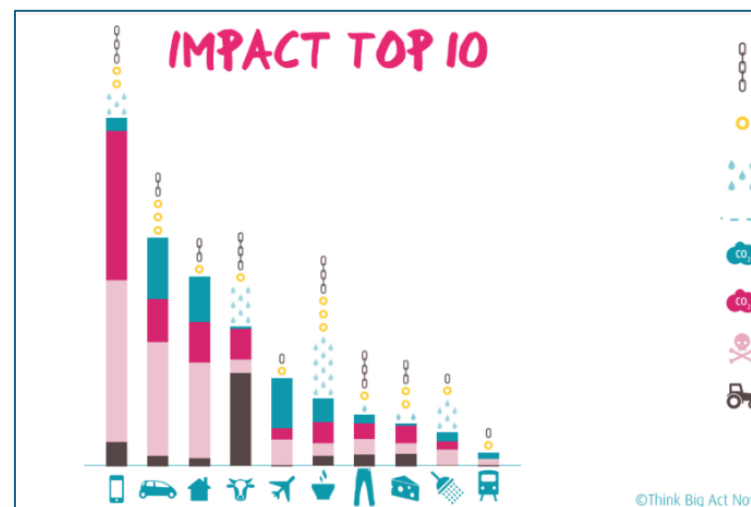
Daarnaast willen we in Deventer minder afval produceren en minder verspillen. We willen ervoor zorgen dat producten zo lang mogelijk meegaan en pas in de allerlaatste instantie worden afgedankt. De grootste impact zit in de productiefase van spullen. Daarom is iets niet kopen het allerbeste. Dan hoeft het niet te worden gemaakt. Laten we zo samen met inwoners en partijen klimmen op de R-ladder.

4.1 Hoofddoel Goederen

Gemeente Deventer koopt circulair in en biedt inwoners, bedrijven en organisaties de mogelijkheid om spullen op een circulaire manier te (ver)kopen en verwerken.

Dit betekent dat we werken aan de volgende subdoelen:

- Goederen ten behoeve van interne bedrijfsvoering gemeente Deventer circulair inkopen.
- Inwoners, bedrijven en organisaties hebben mogelijkheden om circulair te handelen. Deventer Circulair is voor iedereen
- Afdankte goederen maximaal terugbrengen tot herbruikbare grondstoffen

'Practice what you preach'

Quote uit café circulaire economie maart 2025

4.2 Groeipad en routekaart Goederen naar 2030

De meeste goederen in de gemeente Deventer worden aangeschaft en gebruikt door inwoners.

Deze afbeelding laat zien dat 60% van het BBP wordt besteed door consumenten. Dus inwoners hebben met het besteden van hun eigen geld een enorme invloed op de transitie naar een duurzame- en circulaire economie.

Daarom zetten we bij dit thema vooral in op onze inwoners. We betrekken ze in hun rol als consument, maar ook in hun professionele rol. Om ervoor te zorgen dat alle inwoners kunnen bijdragen en deelnemen aan een circulaire economie voor Deventer, is het belangrijk om handelingsperspectief te bieden, randvoorwaarden te verbeteren en circulair gedrag te stimuleren en te ondersteunen.

Als groeipad houden we aan dat we willen klimmen op de R-ladder. Van minder afval (recover) helemaal naar boven tot aan minder kopen (refuse).

Product slimmer gebruiken en maken	R0 Refuse	Product overbodig maken door van z'n functie af te zien, of die met een radicaal ander product te leveren
	R1 Rethink	Productgebruik intensiveren (bijvoorbeeld door producten te delen, of multifunctionele producten)
	R2 Reduce	Product efficiënter fabriceren door minder grondstoffen en materialen in het product, of in het gebruik ervan
Levensduur verlengen van product en onderdelen	R3 Re-use	Hergebruik van afgedankt, nog goed product in dezelfde functie door een andere gebruiker
	R4 Repair	Reparatie en onderhoud van kapot product voor gebruik in zijn oude functie
	R5 Refurbish	Opknappen of moderniseren van oud product
	R6 Remanufacture	Onderdelen van afgedankt product gebruiken in nieuw product met dezelfde functie
	R7 Repurpose	Afgedankt product of onderdelen daarvan gebruiken in nieuw product met andere functie
Nuttig toepassen van materialen	R8 Recycle	Materialen verwerken tot dezelfde (hoogwaardige) of mindere (laagwaardige) kwaliteit
	R9 Recover	Verbranden van materialen met energierugwinning

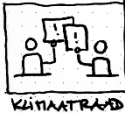

BRON: KILT 2015; BEWEGING ZBL

4.3 Kennis en kunde

Het thema Goederen richt zich op inwoners en de interne organisatie. We richten ons op het vergoten van circulaire kennis en circulair handelen. Dit vraagt om een brede aanpak van maatregelen op het vergroten van kennis, bewustzijn en handelingsperspectief voor inwoners en collega's.

We zijn ons ervan bewust dat we er niet zijn met alleen het vergroten van kennis. Het is ook belangrijk om de inwoner goede voorbeelden te laten zien en de mogelijkheid te geven om circulair te kunnen handelen. Dit bleek ook uit ons gesprek met een klimaatpsycholoog tijdens het circulaire café Goederen van 17 maart.

Begin maart is er een enquête met inwoners gedeeld via social media om input op te halen over de circulaire toekomst. Met de resultaten van de vragenlijst krijgen we een goed idee van de voorkeuren van de inwoners. Daardoor kunnen we beter bepalen welke maatregelen en acties voorrang krijgen en welke later op de agenda komen te staan. De resultaten zijn meegenomen en meegewogen in de maatregelen onder Goederen. De resultaten van de enquête zijn te vinden als bijlage 4.

<p>Circulair vraagt een andere manier van denken, daarom zetten we flink in op het vergroten van de kennis en bekendheid over circulariteit. Dit doen we op duurzaamdeventer.nl, via andere communicatiemiddelen en door het organiseren van bijeenkomsten voor inwoners en bedrijven. ⁹</p>					
Acties	Strategie/rol	Met wie	Wanneer		
1. Informeren inwoners via duurzaamdeventer.nl over circulair handelen	Realiserend	Team participatie en communicatie	Doorlopend		
2. Introduceren online kaart op duurzaamdeventer.nl met deellocaties, reparatieplekken, tweedehands winkels en circulaire initiatieven	Realiserend	Natuur en milieu Overijssel. Team participatie en communicatie Kernteam circulair	2025		
3. Informatie op wijk- en dorp-niveau over circulair handelen. Dit kan bijvoorbeeld door aan te sluiten bij (duurzame) buurt- en wijkacties. ⁷ Uit het circulair café bleek ook dat veel stakeholders dit belangrijk vinden ⁸	Ondersteunend	Ulebelt, DCD, energiecoaches,	Doorlopend		

⁷ Deze maatregel geeft vorm aan het aangenomen klimaatraadadvies 2.5 "Circulariteitsadvies op wielen"

		duurzaamheidsteams en DCD.	
4. Ontwikkelen specifieke campagne op Duurzaam Deventer over circulariteit.	Realiserend	Team participatie en communicatie Kernteam circulair	Doorlopend
5. Organiseren events om bekendheid te geven aan circulaire economie. <ul style="list-style-type: none"> o Organiseren events rondom repareren/delen/ruilen. o Specials tijdens de week van de CE 	Realiserend	Kernteam circulair	Doorlopend
6. Onderzoeken hoe we de bewustwording bij inwoners kunnen vergroten over slow-consumeren en consuminderen.	Realiserend	Kernteam circulair	2026

Hou van wat je hebt

Deel, repareer en doneer.
duurzaamdeventer.nl/houdenvan

duurzaam deventer

EEN INITIATIEF VAN gemeente Deventer

De Campagne 'Hou van wat je hebt' op duurzaamdeventer over Circulariteit

4.4 Kaders

Om circulariteit voor het thema Goederen goed te borgen, nemen we het op in andere beleidsstukken en werken we samen met de overlappende beleidsvelden.

Intern beleid Gemeente Deventer

1. Inkoop en aanbestedingsbeleid en wetgeving inclusief MVOI
2. Grondstoffenplan en afvalbeleid.
3. De aangenomen klimaatraadadviezen circulariteit:
 - a. Bewustwording vergroten bij Deventenaren over hergebruik en reparatie van spullen
 - b. We leggen aan inwoners verantwoording af over wat er al gebeurt op gebied van circulariteit.
 - c. Het inkoop- en aanbestedingsbeleid van de Gemeente Deventer is circulair
 - d. Hergebruik van (kinder)spullen en kleding bevorderen
 - e. Circulariteitsadvies op wielen

Landelijk en Europees beleid en wetgeving

Op de onderdelen waar de gemeente geen directe invloed heeft, zijn landelijk en Europees beleid en wetgeving ondersteunend in het behalen van onze circulaire doelen. Het gaat dan onder meer om:

1. **Uitgebreide Product Verantwoordelijkheid** - UPV's: dit houdt in dat producenten verantwoordelijk zijn voor de gehele levenscyclus van hun producten. Dus ook voor de verwerking van afval nadat het product is gebruikt. Dit betekent dat fabrikanten of importeurs moeten zorgen voor de inzameling, verwerking en recycling van hun producten wanneer ze als afval worden weggegooid. UPV wordt vaak toegepast op producten zoals elektronica, batterijen en verpakkingen om de milieubelasting te verminderen en hergebruik van grondstoffen te bevorderen.
2. De term '**right to repair**' verwijst naar het recht van consumenten om elektronische apparaten en machines te repareren, zowel zelf als door derden, zonder beperkingen van de fabrikant. Dit houdt in dat fabrikanten onderdelen, handleidingen en software moeten aanbieden die nodig zijn voor reparaties. Het doel is om de levensduur van producten te verlengen, afval te verminderen en consumenten meer controle te geven over hun eigen apparaten. Het bevordert ook eerlijke concurrentie en verlaagt de kosten voor reparaties. In veel landen wordt er steeds meer wetgeving en druk vanuit de samenleving uitgeoefend om het recht op reparatie te waarborgen.

3. Het **Nationaal Programma Circulaire Economie** (NPCE) is een initiatief van de Nederlandse overheid om de overgang naar een circulaire economie te versnellen. Het richt zich op het hergebruik van grondstoffen en het verminderen van afval, met als doel een duurzamer economisch systeem. Het programma ondersteunt bedrijven en overheden bij het ontwikkelen van circulaire oplossingen en bevordert innovatie op dit gebied.
4. De **Integrale Circulaire Economie Rapportage** (ICER) biedt een overzicht van de stand van zaken van de transitie naar een circulaire economie in Nederland. De onafhankelijke informatie uit de ICER is bedoeld als kennisbasis voor het maatschappelijke en politieke debat over de transitie naar een circulaire economie. Het Planbureau voor de leefomgeving publiceert de ICER op verzoek van het kabinet eens in de twee jaar.

Dit is Kledingreparatiebedrijf H&S in de Engestraat. Deze ondernemers deden mee aan de Campagne 'Hou van wat je hebt'. Een mooi voorbeeld van lokale ondernemers die bijdragen aan een circulaire economie.

4.5 Kansen en doen

Er zijn veel kansen en mogelijkheden om circulariteit te bevorderen bij de inwoners van Deventer. We pakken deze kansen en stimuleren en bevorderen initiatieven die er zijn en die hulp kunnen gebruiken van een ondersteunende overheid.

'Gebruik bestaande infrastructuur zoals klussteams, duurzaamheidsteams, wijkcentra, repair cafe's.'
Quote uit cafe circulaire economie maart 2025

Elke inwoner van Deventer is een consument. Dus elke inwoner maakt beslissingen over spullen, in aanschaf, gebruik en wegdoen. Per fase informeren we over de circulaire keuzes die er zijn voor de inwoner.

- Aanschaf:
 - o Consument stimuleren om 'minder te kopen'.
 - o Stimuleren om te delen/lenen/huren/minimalisme.
 - o Bewustere keuzes stimuleren. Bijvoorbeeld duurzame producten, of producten die makkelijk te repareren zijn.
- Gebruik:
 - o Stimuleren van langer gebruiken van producten door bijvoorbeeld te repareren.
- Beter weggooien:
 - o Doneer je product aan iemand anders, de kringloop of weeggeefwinkel.
 - o Verkoop of doneer via online platform als Marktplaats of gratisoptehalen.nl

- Als het kapot is, lever het goed in zodat het nog hergebruik wordt.

Met verschillende maatregelen vergroten we de mogelijkheden van inwoners om circulair te handelen. We zorgen voor meer bekendheid voor bestaande circulaire initiatieven en ondernemers, die bijdragen aan de verschillende fasen.

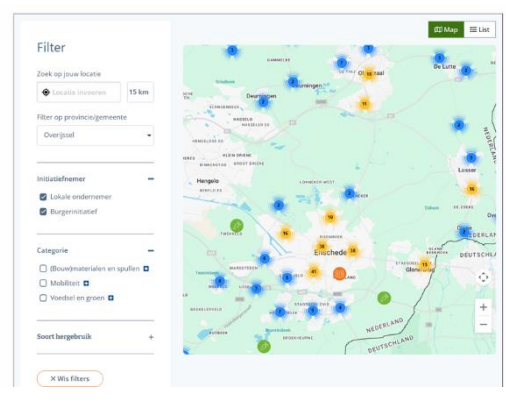

Handelingsperspectief vergroten met online platform

We realiseren op DuurzaamDeventer.nl een makkelijk toegankelijk platform inclusief kaart om de vindbaarheid en bekendheid van circulaire mogelijkheden te vergroten voor inwoners. Het resultaat is een actieve kaart waarop veel circulaire initiatieven, ondernemers en partijen te vinden zijn. De kaart wordt uitgebouwd tot een mooi, up-to-date platform dat actief wordt bijgehouden zodat het aantrekkelijk blijft.

Actie	Strategie/rol	Met wie	Wanneer
1. Realiseren van het platform inclusief kaart op DuurzaamDeventer.nl.	Realiserend	Kernteam circulair	2025
2. Inventariseren van de circulaire initiatieven en plaatsen op platform <ul style="list-style-type: none"> ○ Reparateurs inclusief repaircafés (kleding, schoenen, fietsen, witgoed etc.). ○ Deellocaties (weggeefkasten, mini biebs, deelauto's, kledingruilplekken). ○ Tweedehands winkels (kringloop, kleding, kleedjesmarkten etc.). ○ Duurzaam en circulair winkelaanbod met ambachten en lokale makers. ○ Locaties waar goede spullen gedoneerd kunnen worden. ○ Ondernemers en wijkcentra en andere locaties waar circulaire initiatieven plaatsvinden. 	Realiserend	Kernteam circulair	2025

Dit is een voorbeeld van een digitale circulaire kaart. Deze is nu al live in Utrecht en Twente. De kaart maakt lokale ondernemers en initiatieven makkelijk vindbaar die lenen, delen, huren, repareren, tweedehands aanbieden, weggeefkasten etc. voor inwoners.

Handelingsperspectief vergroten met fysieke locatie(s)

Delen, repareren en tweedehands (en mogelijk meer) makkelijk beschikbaar maken op fysieke plekken verdeeld door de stad.

Actie	Strategie/rol	Met wie	Wanneer
<p>1. Realiseren van circulaire hubs-projecten Bij deze hubs zijn spullen van goede kwaliteit beschikbaar om te lenen en is een werkplek met gereedschap om zelf te repareren. De hub kan worden uitgebreid met waar behoefte aan is in de wijk. Denk aan deelmobiliteit, klussendiensten, een voedselcoöperatie of een kledingruilplek.</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Haalbaarheidsonderzoek en komen tot een aanpak. ○ Opstarten eerste hub in eerste wijk/buurt en vanuit daar uitbreiden. 	Realiserend	Kernteam circulair sociaal domein.	2025 2026 2027
<p>2. Realiseren van een (pop up) weggeef/tweede-kans/kringloopwinkel in het centrum.</p>	Realiserend en samenwerkend	Externe partijen Kernteam circulair.	2026
<p>3. Beschikbaar stellen van meerdere locaties delen/hergebruik van spullen. Onderzoek doen naar kansrijke locaties, middelen en manieren voor het delen van spullen.</p>	Realiserend en samenwerkend	Externe projectleider Kernteam circulair	2025/2026
<p>4. Sociaal, betaalbaar verhuursysteem voor kwalitatief hoogwaardig, energiezuinig apparatuur bijv. witgoed.</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Onderzoeken hoe we dit kunnen faciliteren en leren van partijen die dit al aanbieden. In dit onderzoek nemen we ook de hulp mee die we bieden door middel van subsidie voor vervanging van witgoed. Daarin stimuleren we reparatie-mogelijkheden. ○ Afweging hoe verder en welke rol de gemeente hierin neemt. 	Samenwerkend	Externe partijen	2026

Een uitleendienst waar je gereedschap kan lenen van goede kwaliteit, in de buurt. Een mooi voorbeeld van een fysieke circulaire hub bij een andere gemeente.

*‘Heeft een lokaal platform meerwaarde? JA! Helemaal mooi als dat wordt aangevuld met fysieke circulaire plekken’
Quote uit café circulaire economie maart 2025*

Versterken van bestaande circulaire ondernemers en initiatieven
We versterken bestaande ondernemers die circulariteit in hun businessmodel hebben.

Actie	Strategie/rol	Met wie	Wanneer
1. Realiseren van het circulair platform/kaart op DuurzaamDeventer.nl om deze ondernemers te versterken en een podium te bieden. Faciliteren waar nodig en mogelijk. Denk aan financiële steun, advies, netwerk.	Ondersteunend	Externe partijen	Doorlopend
2. Ondersteunen en versterken circulaire initiatieven als de clothing loop. <ul style="list-style-type: none"> o Vermelden op circulair platform/kaart. o Afspraken maken over maatregelen en hoe we initiatieven kunnen versterken. 	Ondersteunend	Externe partijen	Doorlopend
3. Stimuleren en versterken van de huidige 4 repaircafés en het realiseren van een extra (deeltijd) repaircafé in het centrum. Doel is dat er altijd een café open is.	Realiserend en samenwerkend	Kernteam circulair	2025/ 2026

	en ondersteunend.		
4. Organiseren repair-festivals/-evenementen.	Realiserend en samenwerkend en ondersteunend.	Kernteam circulair	2025/ 2026
5. Stimuleren inwoners om meer tweedehands te kopen. Initiatieven als 'het goed' en de kringloopwinkels bekender en laagdrempeliger maken voor inwoners.	Ondersteunend	Externe partijen	Doorlopend

Er zijn al veel mooie circulaire initiatieven, kijk hoe die verbonden kunnen worden en elkaar kunnen versterken.

*Het zou mooi zijn als dit vanzelfsprekend en/of 'hip' wordt.
Quote uit enquête - Onderzoek circulariteit goederen, maart*

▲ Niko Rekers toont een kledingstuk uit één van de 'ruilassen'. © Ronald Hissink

Niko (38) uit Deventer ruilt kleding met haar burens en ze is niet langer de enige: 'Er is geen tweede planeet'

MET VIDEO Kledingruil is populair. In alle soorten en maten. Maar in Deventer en Zwolle is iets bijzonders ontstaan. Mensen als Niko Rekers ruilen complete tassen met elkaar. Zij is onderdeel van een fijnmazig netwerk van zo'n zeventigduizend mensen in Nederland en het buitenland. „Het is een manier om het systeem te hacken.“

De Clothing loop. Een landelijk kleding ruil systeem dat in Deventer erg populair is

Stimuleren verminderen van afval en voedselverspilling

Het stimuleren van afvalvermindering is een van de manieren om de afvalproductie te verminderen. Er zitten nog veel voedselresten in het restafval. In deze maatregelen zit veel overlap met het Grondstoffenplan. Deze maatregelen pakken we samen op. Nederland wil in 2030 voedselverspilling halveren ten opzichte van 2015, met een maximum van 21,6 kg per persoon per jaar. Iedereen – inwoners, supermarkten, restaurants, etc. – moet bijdragen aan minimaliseren.

Actie	Strategie/rol	Met wie	Wanneer
1. Inwoners stimuleren om minder weg te gooien <ul style="list-style-type: none"> ○ Zero waste community stimuleren. ○ (GSP) Inrichting 'Zero Waste Zone'. Een proeftuin waar we samen met de inwoners laten zien dat afvalvrij echt mogelijk is. 	Realiserend en samenwerkend	Kernteam circulair Grondstoffenplan Circulus	2026
2. Verminderen aandeel GFT-aandeel in restafval verminderen. <ul style="list-style-type: none"> ○ Onderzoeken manier(en) om inwoners te faciliteren beter te scheiden. Denk aan stimuleren van composteren en voedselverspilling verminderen. 	Samenwerkend	Kernteam circulair Grondstoffenplan Circulus	2027
3. Voedselverspilling tegengaan (ism GSP) <ul style="list-style-type: none"> ○ Informeren en kennis delen met inwoners. ○ Samenwerking aangaan met verschillende maatschappelijke coalities (zoals Stichting Samen Tegen Voedselverspilling). ○ Stimuleren initiatieven om voedseloverschotten tussen inwoners onderling te verspreiden. ○ Verkennen van mogelijkheden om het tegengaan van voedselverspilling op te nemen in beleid. 	Realiserend en samenwerkend	Kernteam circulair Grondstoffenplan Circulus	2025 en 2026

'Een inleverpunt (mini recycle Plein) of ophaaldienst in het centrum of op meerdere locaties in de stad'

Quote uit enquête - Onderzoek circulariteit goederen, maart 2025

Lokale grondstoffen kringlopen stimuleren

De stad Deventer en onze dorpen hebben een enorme voorraad potentiële grondstoffen. Deze grondstoffen zijn in gebruik als product, huis of bijvoorbeeld wegverharding. We willen toe naar een sterke lokale economie waarin deze grondstoffen telkens opnieuw worden gebruikt. Voor het herwinnen van grondstoffen van goederen moeten we samenwerken met verschillende partijen in Deventer. De scope van dit uitvoeringsprogramma zijn consumentengoederen. Bedrijfsgoederen en -afval is buiten deze scope. Maar als er zich kansen voordoen in het bedrijfsleven, gaan we die zeker onderzoeken.

Actie	Strategie/rol	Met wie	Wanneer
1. Grofvuil en e-waste GSP <ul style="list-style-type: none"> o Vergroten bewustwording bij inwoners rondom grofvuil (aanbieden andere opties hoger op de R-ladder bij aanbieden van grofvuil). o Campagne voeren rondom inleveren van je e-spullen en de waarde van deze reststoffen. o Stimuleren van thuis composteren. 	Realiseren, samenwerken en ondersteunen.	Team participatie en communicatie Kernteam circulair Grondstoffenplan Circulus	2025/2026 2027
2. Onderzoek doen naar de markt en het sluiten van ketens voor hergebruik van grondstoffen. <ul style="list-style-type: none"> o Welke reststromen zijn interessant en waar zijn afnemers voor te vinden in de regio. o In kaart brengen van afnemers van secundaire materialen en opzetten van een keten van hergebruik. o Geogoste grondstoffen beschikbaar maken voor de regionale maakindustrie. 	Samenwerkend	Externe partijen	2027 - 2030
3. Verminderen van de hoeveelheid materialen die vernietigd worden als restafval doelstelling in grondstoffenplan <ul style="list-style-type: none"> o Verlagen van de hoeveelheid restafval. o Verhogen van de hoeveelheid gescheiden afval. o Verhogen kwaliteit van gescheiden afval. 	Samenwerkend en realiserend (opdrachtgever)	Circulus	Doorlopend

'Af en toe in de wijk ruil mogelijkheid regelen (kan ik zelf), ik vind jullie actie van nu leuk (hou van wat je hebt), het maakt weer bewuster.'
Quote uit enquête - Onderzoek circulariteit goederen, maart 2025

REPAIR CAFE Home Bezoeken Meedoen Over Community FAQ

Bezoeken

Er zijn momenteel 4 geregistreerde repair cafés in de omgeving van Deventer.

Bezoek een van onze 3598 Repair Cafés

5. De overkoepelende maatregelen

We zien door de verschillende thema's een aantal maatregelen steeds terugkomen. Deze maatregelen zijn hier verder uitgewerkt.

5.1 Bestuurlijke afstemming en netwerk

In regionaal Stedendriehoek verband maken we afspraken om circulariteit te bevorderen. Daarnaast bewegen we ons in het netwerk om verschillende inhoudelijke boodschappen te pitchen die bijdragen aan het bereiken van de doelen uit de visie Deventer Circulair.

Lobby en netwerk boodschap			
De komende jaren zoeken we de samenwerking in stedendriehoek en landelijk niveau. Dit kan bestuurlijk of ambtelijk zijn. We werken vanuit inhoudelijke lobbystrategieën en boodschappen voor het verstevigen van de positie van Deventer en het bereiken van onze circulaire doelstellingen.			
Actie	Strategie/rol	Met wie	Wanneer
1. Landelijk en stedendriehoek verband in gesprek over monitoring, bereiken CO2-doelen en nulmeting.	Samenwerkend	Stedendriehoek	2025
2. Lobby op MKB/regiodeal verminderen grondstoffen.	Samenwerkend	Stedendriehoek	Richting 2028

5.2 Grondstoffen

Bij alle thema's en verschillende maatregelen werken we aan het terugdringen van het verbruik van primaire (abiotische) grondstoffen. Sommige maatregelen gericht op het anders en opnieuw gebruiken van alles wat we al hebben, andere juist op het verminderen van afval.

Grondstoffen			
We zien verschillende kansen om binnen de verschillende thema's te werken aan het terugdringen op het verbruik van grondstoffen.			
Actie	Strategie/rol	Met wie	Wanneer
1. Uitvoering geven aan het grondstoffenplan	Realiserend	Team leefbaarheid en Programmering	2025 ev
2. Inventariseren van kansen bij Deventer bedrijven	Ondersteunend	Team economie Kernteam circulair	2025 ev

5.2 Inkoop en aanbesteding.

Belangrijke ambitie is om als gemeente circulair aan te besteden. We bereiden het kernteam circulariteit structureel uit met een MVOI-adviseurs op elk thema uit de visie. Deze MVOI-adviseursrol kan onderdeel zijn van de werkzaamheden van adviseurs binnen de verschillende thema's.

Als gemeente Deventer geven we het goede voorbeeld en kopen we 'circulair in tenzij.....' Dit is een voorwaarde om alle andere ambities en maatregelen op het gebied van MVOI voor de eigen organisatie uit te voeren.

Daarnaast stellen we een loket/aanspreekpunt circulair bouwen aan– adviseur(s) toekomstbestendig bouwen.

Circulair inkoper eigen bedrijfsvoering			
Deventer gaat Circulair inkopen en aanbesteden voor de interne bedrijfsvoering. We geven hiermee als gemeente het voorbeeld en dragen bij aan de transitie. Hiermee geven we opvolging aan het klimaatraadadvies dat door de raad is aangenomen.			
Actie	Strategie/rol	Met wie	Wanneer
1. Aanstellen van een deeltijd MVOI-adviseur circulair aanbesteden en inkopen van de eigen bedrijfsvoering.	Realiserend	Kernteam Circulair	2026
2. Implementeren van een plan van aanpak inclusief training over aanbesteding, contractvorming en circulaire businessmodellen.	Realiserend	Kernteam Circulair	2026
3. Inzichtelijk maken welke 'assets' de eigen organisatie bezit en hoe we hiermee omgaan.	Realiserend	Kernteam Circulair Team FZ (DOWR)	2025
4. Visie ontwikkelen op afschrijftermijnen, samen met kennis- en onderwijsinstellingen.	Samenwerkend	Kernteam Circulair partners	2026
5. Bijeenkomsten organiseren samen met toeleveranciers om mogelijkheden te verkennen en draagvlak te creëren.	Realiserend	Kernteam Circulair partners	2025/2026

Circulair inkoper GWW			
We stellen een loket/aanspreekpunt circulair en klimaatneutraal GWW aan tbv projecten in de openbare ruimte. De inkoper GWW jaagt in projecten het behalen van de doelstelling aan en adviseert waar kansen zitten om circulaire ambities te behalen. Deze nieuwe functie zorgt dan voor de borging en implementatie van circulaire maatregelen met het duurzaamheidsdossier als middel.			
Actie	Strategie/rol	Met wie	Wanneer
1. Adviseur circulair en klimaatneutraal GWW aannemen. Deze adviseur is onderdeel van Programma Circulair.	Ondersteunend	Kernteam Circulair	2025
2. Adviseren en begeleiden van projectleiders, beheerders en ontwerpers.	Ondersteunend	Team inrichting & advies Team projectleiding & realisatie	2025-2027
3. Bewaken aan de hand van het groeipad/monitoring van de resultaten.	Ondersteunend	Kernteam Circulair	
4. Vergroten centrale kennis op CE in de Openbare ruimte en duidelijk zicht op het behalen van de doelen en al behaalde KPI's.	Ondersteunend	Kernteam circulair	2025-2027

Adviseur Circulair Bouwen/ Toekomstbestendig bouwen			
We stellen een aanspreekpunt Circulair Bouwen aan tbv ruimtelijke projecten; bouwplannen, locatie- en gebiedsontwikkeling. De adviseur jaagt in projecten het behalen van de doelstelling aan en adviseert waar kansen zitten om circulaire ambities te behalen. Deze nieuwe functie zorgt dan voor de borging en implementatie van circulaire maatregelen met het duurzaamheidsdossier als middel.			
Actie	Strategie/rol	Met wie	Wanneer
1. Aannemen en inwerken Adviseur circulair bouwen.	Ondersteunend	Management team duurzame leefomgeving	2025
2. Adviseren en begeleiden van projectleiders, ontwerpers en bewaken aan de hand van het groeipad/monitoring van de resultaten.	Ondersteunend	Team inrichting & advies	2025-2027

		Team projectleiding & realisatie	
3. Vergroten centrale kennis op Circulair Bouwen en duidelijk zicht op het behalen van de doelen en al behaalde KPI's.	Ondersteunend	Kernteam circulair	2025-2027

5.3 Monitoring en Inzicht

De gemeente legt op basis van data jaarlijks, cijfermatig, duidelijk en op een aantrekkelijke manier verantwoording af aan de inwoners. Deze monitor brengt niet alleen het grondstoffengebruik in kaart, maar ook de andere klimaatdoelen zoals benoemd in de adviezen van de Klimaatraad.

Voor zowel het werken in de Openbare ruimte als bij Bouwen spreken we dezelfde taal met alle partijen in de keten: we gebruiken het Nieuwe Normaal (HNN). Deze standaard gebruiken we om het gesprek te voeren over de ambities en de mogelijke maatregelen van circulair bouwen. De indicatoren van HNN gebruiken we om afspraken te maken, intern en extern. Zo weten we waar we het samen over hebben en waar we op sturen. Dit helpt ons met het monitoren en evalueren van projecten.

Om een goed beeld te krijgen – en te houden – over het grondstoffengebruik (inclusief afvalstromen) en de mate waarin de gemeente op koers ligt richting 50% circulair in 2030, zetten we in 2025 een monitoringstool op. Voor Bouwen en de Openbare ruimte worden de indicatoren van Het Nieuwe Normaal gehanteerd. Voor Goederen zal een mix van gegevens gecombineerd worden.

<p>Deventer gaat monitoren hoe circulair we zijn</p> <p>We zetten in 2025 een systeem op van monitoren en evalueren. We verzamelen data om bij te houden hoe we het doen in ons circulair presenteren, en om beter te kunnen sturen op het realiseren van onze doelen.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Bij Openbare ruimte wordt bij het beheer en de realisatie van projecten gemeten in welke mate er gebruik wordt gemaakt van circulaire materialen. ▪ Bij Bouwen wordt aan de hand van de definitieve ontwerpen gemonitord hoeveel circulair materialen worden toegepast. ▪ Voor Goederen wordt gemonitord in hoeverre het uitstellen van nieuwe aankopen, kopen van tweedehands, het delen, repareren van spullen toeneemt. ▪ Op alle drie de thema's wordt gemeten wat jaarlijks de hoeveelheid afval is. 				
	Actie	Strategie/rol	Met wie	Wanneer
1.	Aansluiten bij het Nieuwe Normaal en deze introduceren in de organisatie.	Realiserend	Kernteam circulair	2025

2. Uitvoeren nulmeting op de verschillende thema's.	Realiserend	Team digitaliseren en data	2025
3. Definiëren (Technische) KPI's voor de verschillende thema's voor monitoring vanuit de nulmeting.	Regulerend	Team projectleiding & realisatie	2025
4. Implementeren Circulair monitoringsysteem inclusief dashboard.	Realiserend	Team digitaliseren en data	2025
5. Uitrollen dashboard (of andere weergave van data over het behalen van de doelen en andere informatie/kennis.	Realiserend	Team digitaliseren en data	2026

5.5 Intern stimuleren en financieel mogelijk maken

Er zijn bewezen producten en diensten op de markt die aansluiten bij de circulaire ambities. Deze zijn in innovatie- en pilotprojecten ontwikkeld. Soms in Deventer, vaak ergens anders. We zien vaak dat de organisatie wel deze innovatie en circulaire producten wil inzetten maar dat financiële steun nodig is.

Onderzoeken naar mogelijkheden van afschrijven naar opschrijven			
In de financiële boekhouding staan elementen op een standaard afschrijvingstermijn. We gaan onderzoeken voor welke elementen een restwaarde is op te nemen. Dit heeft een direct effect op de kosten- en baten-kant van circulair werken.			
Actie	Strategie/rol	Met wie	Wanneer
1. Komen tot een aanpak van afschrijven naar opschrijven om zo het waardebehoud zichtbaar en tastbaar te maken en te voorkomen dat op basis van afschrijving naar afdanken gewerkt wordt.	Ondersteunend	Team vastgoed en Grondzaken	Q3/Q4 2025
2. Onderzoeken hoe we de boekhoudkundige afschrijving kunnen omvormen naar een methodiek waarbij de restwaarde van materialen en objecten behouden blijft. <ul style="list-style-type: none"> o Eventueel uitwerken in Q1 2026 en eventueel inbrengen in perspectiefnota 2026 t.b.v. invoering 2027. 	Ondersteunend	Team vastgoed en Grondzaken	2026

Interne CO2-beprijzing is het toekennen van een financiële waarde aan de uitstoot van broeikasgassen om mee te nemen in de interne besluitvorming van een organisatie. Bij interne CO2-prijzen wordt de CO2-uitstoot vermenigvuldigd met een CO2-prijs om te komen tot een financiële waarde die richting geeft aan de kosten die nodig zijn om de effecten van de betreffende CO2-uitstoot op te vangen. Het gaat dus niet om een daadwerkelijke prijs die je betaalt. Interne CO2-prijzen neem je mee om een keuze te maken tussen verschillende alternatieven. Door te werken met interne CO2-prijzen krijgt de CO2-uitstoot een monetaire waarde en kan je de alternatieven onderling vergelijken. Het alternatief met de laagste CO2-uitstoot/CO2-kosten hoeft niet pers se het duurste alternatief te zijn. Bijvoorbeeld: kortere transportafstanden leiden tot een lagere CO2-uitstoot en ook lagere kosten.

True pricing – interne CO2 beprijzing			
In navolging van andere overheden gaat Deventer onderzoeken of en hoe we interne CO2-beprijzing stapsgewijs kunnen invoeren. Hiermee wordt duidelijk wat de werkelijke maatschappelijke kosten zijn van CO2-intensieve projecten en wat de kosten zijn van CO2-besparende projecten.			
Actie	Strategie/rol	Met wie	Wanneer
1. Onderzoeken hoe we CO2-beprijzing binnen de gemeente Deventer kunnen toepassen, en welke voor- en nadelen we hierbij kunnen benoemen om vervolgens koers te bepalen op dit onderwerp. <ul style="list-style-type: none"> ○ Eventueel bepalen na het onderzoek hoe verder met CO2-beprijzing en verder financiële onderbouwen. ○ Eventueel bepalen hoe we stapsgewijs CO2-beprijzing kunnen invoeren. 	Ondersteunend	Team vastgoed en Grondzaken Team Financiën en DOWR Inkoop Team Realisatie, Beheer en Leefbaarheid	2025/2026
2. In beeld brengen wat het CO2-budget is (voor de bouw) voor de gemeente Deventer.	Regulerend	Team duurzame leefomgeving	2025

Transitie & innovatiefonds			
Om als gemeente Deventer de innovaties toe te passen en zo te ondersteunen, is het idee jaarlijks een klein deel (1%) MJOP-budget toe te wijzen aan een Transitie & innovatiefonds. Met dit fonds bieden we een voorziening om toekomstige onvoorziene financiële tegenvallers in pilots op te vangen. We kijken bij het onderdeel andere marktbenadering ook naar andere voorwaarden om het voor aannemers interessanter te maken om te innoveren.			
Actie	Strategie/rol	Met wie	Wanneer
1. Onderzoeken naar de mogelijkheden, hoogte en randvoorwaarden van het fonds om toekomstbestendig innovaties op te nemen in de werkwijze van Deventer.	Ondersteunend	Team leefbaarheid en Programmering	2026
2. Instellen van een transitie en innovatiefonds voor circulaire maatregelen die onzeker zijn qua levensduur in projecten.	Ondersteunend	Team financiën en DOWR Inkoop	2026 & 2027

Subsidies			
Er zijn verschillende subsidies beschikbaar geweest afgelopen jaren. Deze worden ook komende periode verwacht. We willen inzetten om maximaal gebruik te maken van de stimulerende maatregelen die ons kunnen ondersteunen bij het behalen van de ambitie.			
Actie	Strategie/rol	Met wie	Wanneer
1. Inventariseren welke subsidieregelingen actueel en relevant zijn	Ondersteunend	Kernteam circulair	
2. Adviseren door de subsidie-adviseur en adviseur Circulair over mogelijke subsidies in projecten	Ondersteunend	Kernteam circulair Subsidieadviseur	

Financiële consequenties in beeld en update uitvoeringsprogramma			
Uitgangspunt is dat over de periode van dit uitvoeringsprogramma er kostenneutraal gewerkt wordt. Wat het totaal effect is van circulair werken, is moeilijk in te schatten en hangt af van de optelsom van verschillende projecten. Door goed in beeld te brengen wat de meer- en minder-kosten zijn, kunnen we evalueren, leren en doorpakken.			
Actie	Strategie/rol	Met wie	Wanneer
1. Inrichten programmabegroting circulariteit en voortgangsrapportage	Ondersteunend	Team Financiën en DOWR Inkoop	2025

2. Monitoren en verantwoorden van de voortgang van programma doelen, financiën naar college en raad	Ondersteunend	Team Financiën en DOWR Inkoop	2025 ev
3. Aanpassen uitvoeringsprogramma naar de actualiteit en de tussenstand in het bereiken van de doelen	Ondersteunend	kernteam circulair	2027

5.5 Innovaties

Innovatie speelt een cruciale rol bij het bevorderen van de circulaire economie. Door nieuwe technologieën en methoden te ontwikkelen, kunnen we efficiënter omgaan met grondstoffen en afval verminderen. Vanuit het uitvoeringsprogramma stimuleren we de ruimte om te komen tot innovatie-oplossingen die de circulaire economie ondersteunen.

Creatieve broedplaats				
We zetten een plan op voor een creatieve broedplaats met circulaire creatieve ondernemers om innovatie te bevorderen, kennis te delen en circulariteit te bevorderen.				
	Actie	Strategie/rol	Met wie	Wanneer
1.	Uitwerken van het idee om een creatieve broedplaats (inclusief financiën) met ondernemers/andere stakeholders	Samenwerkend	Team economie en cultuur	2026
2.	Verkennen van een mogelijke locatie binnen een bestaand bedrijventerrein voor een creatieve broedplaats	Ondersteunend	Team economie en cultuur	2026

6 DEVENTER MANIER VAN WERKEN

In dit hoofdstuk beschrijven we wat belangrijk is aan de manier van opereren van de gemeente.

6.1 Samen maken we Deventer Circulair!

We nemen als gemeente onze verantwoordelijkheid. De overstap naar circulair is een noodzakelijke transitie naar een duurzame economie die niet alleen de behoeften van het heden vervult, maar ook de mogelijkheden van toekomstige generaties waarborgt. Als gemeente stellen we kaders, gaan we zelf aan de slag en ondersteunen we inwoners en partijen die bijdragen aan deze transitie.

We richten ons op minder, slimmer en langer gebruik, méér hergebruik en méér biobased materialen voor de thema's Openbare ruimte, Bouwen en Goederen. Veel partijen in Deventer zetten al stappen in de goede richting. We zoeken nadrukkelijk de samenwerking met partners in de stad en regio. We doen het niet alleen.

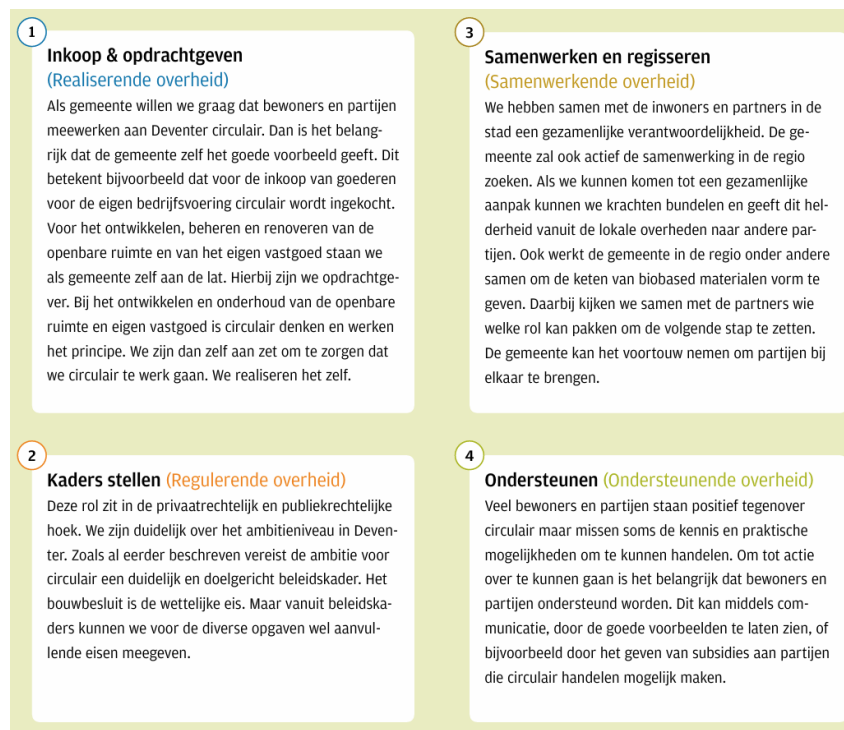
In Deventer steken we graag de handen uit de mouwen. Daarom gaan we niet wachten tot alles tot drie cijfers achter de komma is uitgewerkt. We gaan aan de slag, zetten stappen en al doende leren we. De weg naar Deventer Circulair is een transitie. Dit vraagt een andere manier van denken en van werken. Het vraagt tijd en is een weg van experimenteren, leren, inspireren en doorpakken.

6.2 Leidende principes in de Deventer manier van werken

- Deventer Circulair is voor iedereen, zeker ook voor minima.
- De transitie naar een circulaire economie is een gedeelde verantwoordelijkheid van overheid, bedrijven, organisaties, onderwijsinstellingen en inwoners.
- De gemeente helpt bij initiatieven van inwoners, organisaties en bedrijven.
- De gemeente werkt proactief aan Deventer Circulair.
- De gemeente geeft het goede voorbeeld en zet hoog in op circulariteit waar zij zelf opdrachtgever is.
- Deventer Circulair staat niet op zichzelf. Samenwerking en verbinding met alle partners binnen en buiten de gemeente is essentieel. Dit betekent dat we intensief in gesprek zijn met al onze partners. Zo stemmen we continue af of we op koers zijn richting de gestelde doelen.
- We werken intensief samen met de ketenpartners in de regio om te zorgen voor voldoende biobased materialen en de afzet van deze materialen.
- We volgen proactief nieuwe (technische, financiële en juridische) ontwikkelingen.
- Door nieuwe inzichten direct door te voeren in de manier van werken, wachten we niet, maar benutten we kansen.
- We werken volgens een groeipad om circulariteit te bevorderen en duidelijkheid te geven over de komende jaren voor inwoners, bedrijven en bouwers in Deventer over de thema's Openbare ruimte en Bouwen, uitgewerkt in tussendoelen: de Circulaire Routekaart. Voor het thema Goederen werken we met de R-ladder.
- We ondernemen lobbyactiviteiten die nodig zijn om wetgeving aan te scherpen.
- We gaan aan de slag.

6.3 Gemeentelijke rollen

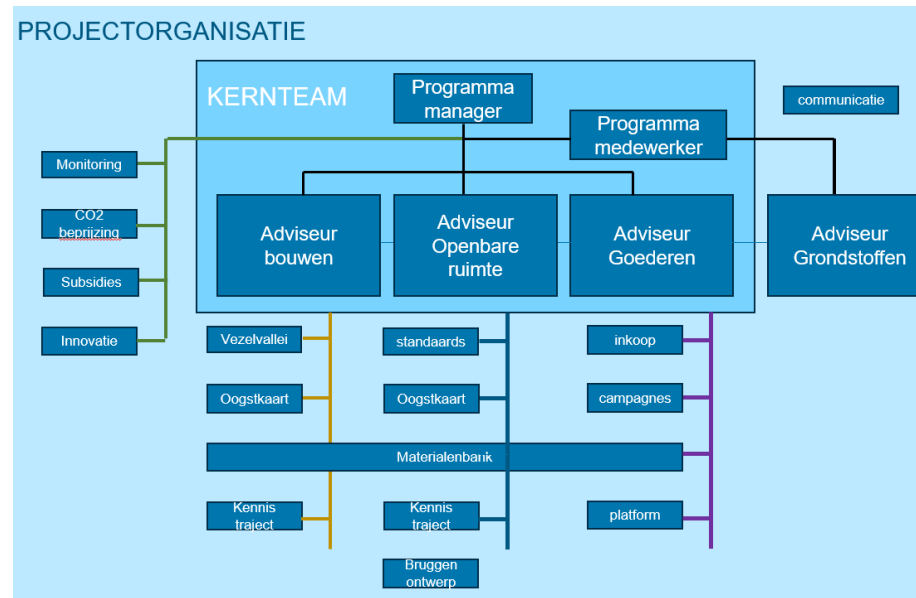
In onderstaand overzicht beschrijven we de vier verschillende rollen die we bij Deventer Circulair vervullen. Dit is een vrije vertaling van het model dat is ontwikkeld door de Nederlandse School voor Openbaar Bestuur (NSOB, 2014).

In het uitvoeringsprogramma wordt bij elke maatregel aangegeven vanuit welke rol de gemeente dit doet.

6.4 Gemeentelijke organisatie

We richten een organisatie in om de verschillende maatregelen uit te voeren. Hieronder een eerste schetst van deze organisatie.

6.4 Financiering uitvoeringsprogramma

Het Uitvoeringsprogramma Deventer Circulair heeft op dit moment geen directe financiële consequenties. De kosten voor de benodigde capaciteit worden gedekt binnen het programma Milieu & Klimaat; een deel van de activiteiten betreft uitvoering van de adviezen van de klimaatraad.

In het uitvoeringsprogramma zijn de activiteiten beschreven voor maatregelen of werkzaamheden waarbij uit de verdere uitwerking kan blijken dat implementatie financiële consequenties kan hebben. Dit kan betekenen dat bepaalde circulaire keuzes meer tijd en geld gaan kosten maar ook minder geld kunnen gaan kosten. Het is op dit moment niet mogelijk om voor alle keuzes hier een inschatting van te maken. We zien al vaker dat ambities worden meegenomen in projecten zoals BREEAM. Dit wordt dan financieel vertaald in het project zelf. De specifieke meer/minder kosten voor realisatie van projecten kunnen vallen binnen (vak)afdelingen, programma's en projecten. De komende jaren werken we samen aan het steeds beter in beeld brengen van deze meer/minder kosten en hoe de dekking van deze kosten plaatsvindt. Dit is onderdeel van het groeipad zoals omschreven in het uitvoeringsprogramma.

We zien in de toekomst een verschuiving van de beprijzing, met mogelijke CO2 tax, geopolitieke ontwikkelingen en rapportageverplichtingen voor bedrijven, waardoor circulaire alternatieven mogelijk financieel gunstiger worden.

Bijlage 1 Begrippenlijst

Begrippenlijst voor circulair bouwen

1. **Circulair bouwen:** *Circulair bouwen is het minimaliseren van afval, het toepassen van hergebruik van materialen en het toepassen van biobased of gerecyclede grondstoffen. Daarnaast gaat het ook om het slim ontwerpen van gebouwen (modulair, flexibel, aanpasbaar, multifunctioneel).*
2. **Materialenpaspoort:** Een document waarin de gebruikte materialen van een gebouw worden vastgelegd, zodat hergebruik eenvoudiger wordt.
3. **Flexibel ontwerp:** Gebouwen zo ontwerpen dat ze gemakkelijk aanpasbaar of demonteerbaar zijn voor toekomstig hergebruik.
4. **Secundaire materialen:** Materialen die al eerder zijn gebruikt en opnieuw worden ingezet, zoals gerecycled beton of hout uit gesloopte gebouwen.
5. **Hergebruik:** Het opnieuw gebruiken van materialen of producten zonder ze te bewerken, zoals het hergebruiken van bakstenen of houten balken uit gesloopte gebouwen.
6. **Herbruikbare materialen:** Materialen die zo zijn ontworpen dat ze meerdere keren kunnen worden gebruikt, zoals modulaire bouwsystemen en gerecyclede kunststoffen.
7. **Total Cost of Ownership (TCO):** De totale kosten van een gebouw gedurende de hele levenscyclus, inclusief initiële bouwkosten, onderhoud en sloop.
8. **Modulair bouwen:** Een bouwmethode waarbij gebouwen worden samengesteld uit vooraf gefabriceerde modules, wat flexibiliteit en hergebruik bevordert.
9. **Abiotische materialen:** Niet-levende materialen zoals mineralen, metalen en fossiele brandstoffen, die vaak worden gebruikt in de bouw.
10. **Primaire grondstoffen:** Grondstoffen die direct uit de natuur worden gewonnen en nog niet eerder zijn gebruikt, zoals nieuw gewonnen zand, grind en metalen.
11. **Het Nieuwe Normaal (HNN):** Een raamwerk voor circulair bouwen dat eenduidige en concrete richtlijnen biedt voor de materialentransitie. Het streeft naar haalbare en ambitieuze prestaties voor gebouwen, infrastructuur en gebieden, en houdt rekening met duurzame contexten zoals energie, water en stikstof.

Bijlage 2 Zorgplicht

De zorgplicht kan in het omgevingsplan worden opgenomen om circulariteit te bevorderen en zelfs te verplichten. Hier zijn enkele manieren waarop dit kan worden gerealiseerd:

1. **Algemene zorgplicht:** De Omgevingswet bevat een algemene zorgplicht die overheden, bedrijven en burgers verantwoordelijk maakt voor een veilige en gezonde leefomgeving. Deze zorgplicht kan worden uitgebreid om circulariteit te bevorderen door bijvoorbeeld het hergebruik van materialen te verplichten.
2. **Specifieke zorgplicht:** Naast de algemene zorgplicht kunnen specifieke zorgplichten worden opgenomen in het omgevingsplan. Deze zijn concreter en gelden voor specifieke activiteiten. Gemeenten kunnen bijvoorbeeld regels opstellen die bedrijven verplichten om circulaire bouwmethoden toe te passen en secundaire materialen te gebruiken.
3. **Regels in het omgevingsplan:** Gemeenten hebben beleidsvrijheid om regels op te stellen in het omgevingsplan die bijdragen aan de doelen van de Omgevingswet. Dit betekent dat gemeenten circulaire principes kunnen integreren in hun omgevingsplannen, zoals het verplicht stellen van een materialenpaspoort of het gebruik van herbruikbare materialen.
4. **Instructieregels:** Het Rijk of de provincie kan instructies geven aan gemeenten over de inhoud van het omgevingsplan. Deze instructies kunnen gericht zijn op het bevorderen van circulariteit, zoals het verplicht stellen van circulaire bouwmethoden en het gebruik van duurzame materialen.

Voorbeelden

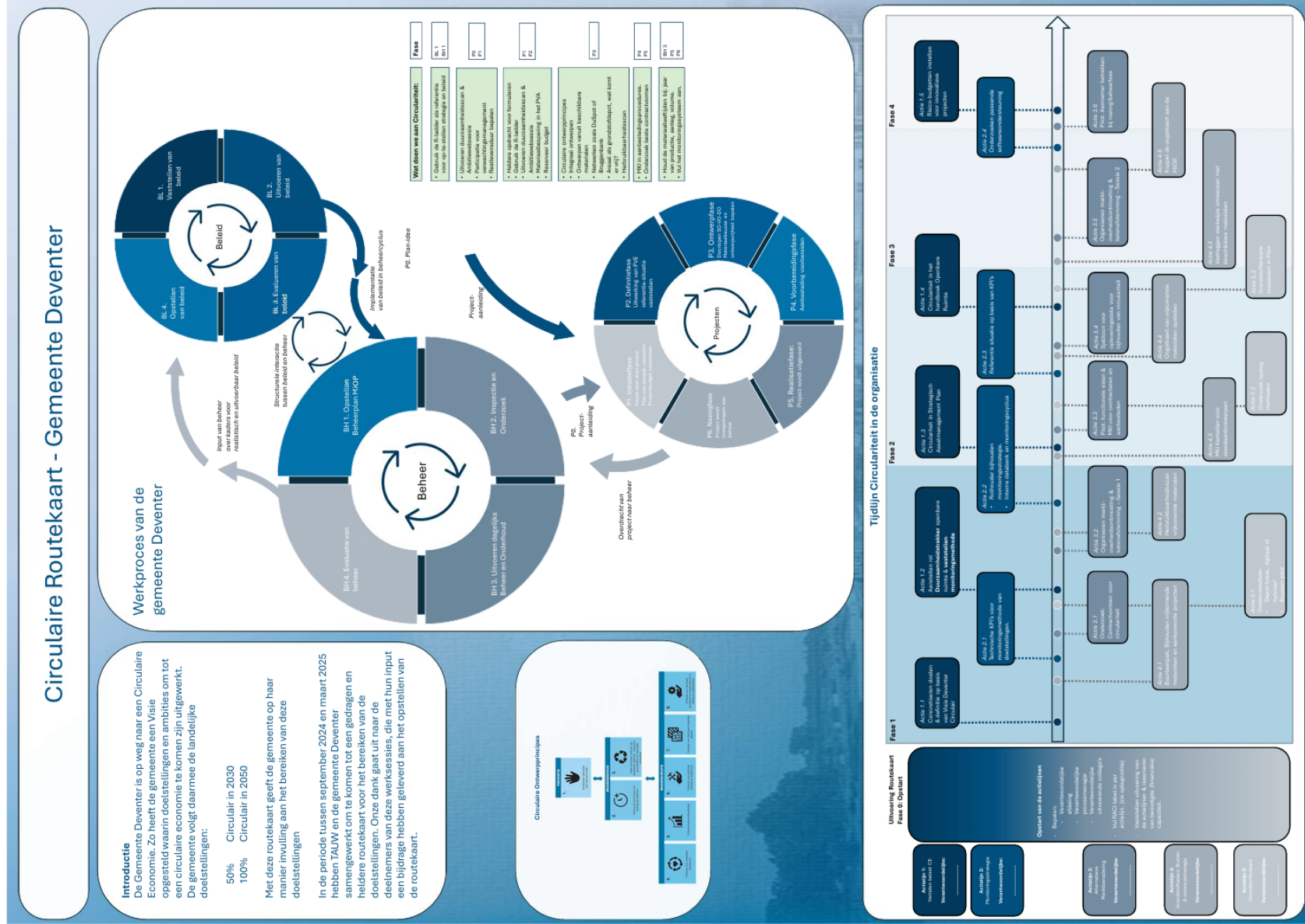
Amsterdam: De gemeente Amsterdam heeft ambitieuze doelen gesteld voor circulair bouwen en heeft verschillende initiatieven gelanceerd om dit te bevorderen. Ze hebben een materialenpaspoort verplicht gesteld voor nieuwe bouwprojecten en stimuleren het gebruik van secundaire materialen

Rotterdam: Rotterdam werkt actief aan circulaire bouwprojecten en heeft specifieke zorgplichten opgenomen in hun omgevingsplan. Ze richten zich op het hergebruik van materialen en het minimaliseren van afval in de bouwsector

Utrecht: Utrecht heeft een circulair bouwprogramma opgezet en stimuleert het gebruik van herbruikbare materialen. Ze hebben ook regels opgesteld om circulaire bouwmethoden te verplichten in nieuwe projecten

Den Haag: Den Haag heeft circulaire principes geïntegreerd in hun omgevingsbeleid en werkt samen met verschillende partners om circulair bouwen te bevorderen. Ze hebben specifieke zorgplichten opgenomen om het gebruik van duurzame materialen te stimuleren.

Bijlage 3 Concept routekaart openbare ruimte (i.s.m. Tauw)

Bijlage 4 Concept rapportage enquête circulariteit Goederen

Onderzoek circulariteit goederen

maart 2025

kennis+
verkenning
gemeente Deventer

Inleiding

Aanleiding

De gemeente Deventer zet in op een circulaire toekomst. In een circulaire toekomst gebruiken we onze grondstoffen en spullen veel langer. Hierdoor is er minder vervuiling en afval.

Graag wil de gemeente de ideeën horen van de inwoners van Deventer over de circulaire toekomst. Daarom is een vragenlijst gemaakt. Met de resultaten van de vragenlijst krijgen we een goed idee van de voorkeuren van de inwoners. Daardoor kunnen we beter bepalen welke maatregelen en acties voorrang krijgen en welke later op de agenda komen te staan.

Onderzoeksopzet en respons

In maart 2025 kon de vragenlijst via de website van de gemeente ingevuld worden. In totaal zijn 255 mensen begonnen aan de vragenlijst. Van de 255 reacties, zijn 254 reacties opgenomen in dit onderzoek, omdat deze respondenten de vragenlijst voor het grootste deel hebben ingevuld. Dit maakt de totale respons van dit onderzoek **254 respondenten**.

Leeswijzer

Dit rapport is als volgt opgebouwd: allereerst worden de resultaten van het onderzoek kort weergegeven, evenals de achtergrondkenmerken van de respondenten. Vervolgens komen de onderwerpen minder kopen, langer gebruiken, slimmer kiezen en beter weggooien aan bod. Als laatste wordt een aantal suggesties benoemd.

Resultaten in het kort

Minder kopen

- 63% van de respondenten vraagt zich voor een aankoop altijd af of ze echt nodig hebben wat ze kopen. 1% vraagt zich dit nooit af.
- Ruim de helft van de respondenten (56%) zou gebruik maken van een lokaal 'platform' of initiatief voor het delen, lenen, huren of ruilen van spullen als er goede afspraken zijn over garantie en gebruik.
- Iets minder dan de helft van de respondenten (43%) denkt bij een platform voor het delen, lenen, huren of ruilen van spullen aan een digitaal platform met een breed aanbod. Bijna één op de drie respondenten (31%) vindt dat dit een fysieke plek moet zijn waar spullen beschikbaar zijn.

Langer gebruiken

- Bijna de helft van de respondenten (48%) geeft aan spullen te laten repareren bij een professionele reparatiedienst. Een kwart (25%) repareert zijn spullen zelf.
- Bijna vier op de tien (38%) respondenten twijfelt of het product te repareren is en laat zich daardoor tegenhouden om spullen te laten repareren.
- Aan de respondenten is gevraagd welke spullen ze (nog meer) willen laten repareren. Ruim driekwart (77%) van de respondenten wil huishoudelijke apparaten laten repareren.

Slimmer kiezen

- Meer dan de helft van de respondenten (56%) geeft aan het snelst bereid te zijn om tweedehands te kopen. Voor ruim één derde is dat 'bereid zijn om spullen te kopen die langer meegaan'.
- Ruim één derde (34%) van de respondenten geeft aan dat ze vaker tweedehands zouden kopen als er meer kleinere tweedehands winkels zijn verspreid door de stad.

Beter weggooien

- Ruim de helft van de respondenten (59%) geeft aan regelmatig spullen weg te brengen of te verkopen als ze deze niet meer nodig hebben, maar alleen als de spullen niet kapot zijn. Ruim één derde (36%) brengt regelmatig spullen weg of verkoopt ze, ook als ze kapot zijn.
- Als er meer inleverpunten in de gemeente zouden zijn, zou dat bijna de helft van de respondenten (45%) motiveren om meer spullen weg te brengen of te verkopen. 43% zou gemotiveerd zijn als er zekerheid is dat de spullen een goede bestemming krijgen.

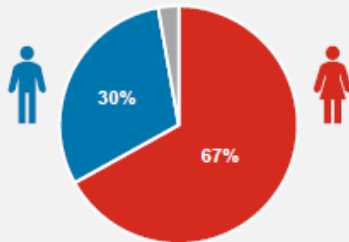
[terug naar inhoud](#) | 4

Achtergrondinformatie

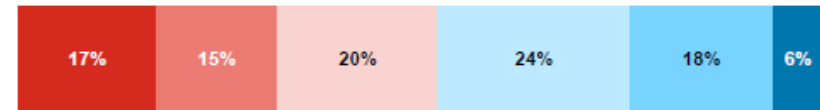
De **gemiddelde leeftijd** van de respondenten is **52 jaar**. De meeste respondenten vallen in de leeftijdscategorie 55-64 jaar (24%), gevolgd door de categorieën 45-54 jaar (20%) en 65-74 jaar (18%). 17% van de respondenten is tussen de 16 en 34 jaar en 15% is tussen de 35 en 44 jaar oud. Daarnaast is 6% van de respondenten 75 jaar of ouder. De leeftijdsgroepen van 45 tot 74 jaar zijn onder deze respondenten meer vertegenwoordigd dan gemiddeld is in Deventer.

Verder is **30% man** en **67% vrouw**. Gemiddeld in Deventer is ongeveer de helft van de inwoners man en de helft vrouw.

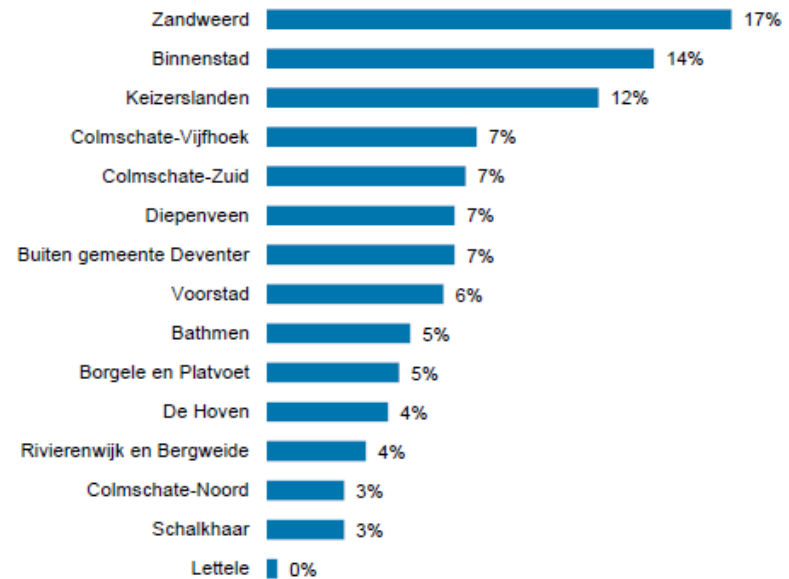
De wijken **Zandweerd (17%)**, **Binnenstad (14%)** en **Keizerslanden (12%)** zijn **relatief veel vertegenwoordigd**, gevolgd door Colmschate-Vijfhoek, Colmschate-Zuid en Diepenveen met allen 7%. Colmschate-Noord (3%), Schalkhaar (3%) en Lettele (0%) zijn in mindere mate vertegenwoordigd. Daarnaast komt 7% van de respondenten van buiten de gemeente Deventer.

5 | [terug naar inhoud](#) ■ Vrouw ■ Man ■ Onbekend

■ 16 - 34 jaar ■ 35 - 44 jaar ■ 45 - 54 jaar ■ 55 - 64 jaar ■ 65 - 74 jaar ■ 75 jaar of ouder

Minder kopen

1% van de respondenten vraagt zich voor een aankoop nooit af of ze echt nodig hebben wat ze kopen, 36% vraagt zich dit soms af en 63% vraagt zich dit altijd af.

Aan de respondenten is ook gevraagd of ze gebruik zouden maken van een lokaal 'platform' of initiatief voor het delen, lenen, huren of ruilen van spullen, zoals een gereedschapsbibliotheek of een kledingruilgroep.

Ruim de helft van de respondenten (56%) zou hier gebruik van maken als er goede afspraken zijn over garantie en gebruik. Minder dan de helft (41%) zou hier gebruik van maken als het makkelijker wordt gemaakt. Bijna één derde (30%) zou hier gebruik van maken als ze zo gebruik kunnen maken van spullen met hogere kwaliteit. Bijna één op de vijf respondenten (19%) zou hier gebruik van maken als het financieel aantrekkelijker wordt. 13% heeft geen interesse in het delen, lenen of huren van spullen. 8% geeft het antwoord 'Anders, namelijk ...'. Een groot deel van deze respondenten geeft aan al gebruik te maken van een 'platform'. Een bijna even groot deel zegt dat het afhankelijk is van wat ze willen delen, lenen, huren of ruilen of ze gebruik willen maken van een lokaal 'platform'.

6 | [terug naar inhoud](#)

Vraag jij jezelf voor een aankoop af "heb ik dit echt nodig"?

Zou je gebruik maken van een lokaal 'platform' of initiatief voor het delen, huren of ruilen van spullen?
(meerdere antwoorden mogelijk)

Minder kopen

Aan de respondenten is gevraagd hoe een platform voor het delen, lenen, huren of ruilen van spullen eruit zou moeten zien.

Iets minder dan de helft van de respondenten (43%) denkt daarbij aan een digitaal platform met een breed aanbod. Bijna één op de drie respondenten (31%) vindt dat dit een fysieke plek moet zijn waar spullen beschikbaar zijn. 14% vindt een buurtapp met mensen uit de buurt geschikt en 7% een WhatsApp-groep met burens of bekenden. 5% vindt wat anders. Een deel hiervan wil geen WhatsApp, maar een digitaal platform, een deel wil een combinatie van fysiek en digitaal en een deel vindt een digitaal platform niet nodig.

7 | [terug naar inhoud](#)

Hoe zou een platform voor het delen, lenen, huren of ruilen van spullen er volgens jou uit moeten zien?

Langer gebruiken

Bijna de helft van de respondenten (48%) geeft aan spullen te laten repareren bij een professionele reparatiedienst, zoals een schoenmaker, naaiatelier of fietsenmaker. Een kwart (25%) repareert zijn spullen zelf. 11% vraagt vrienden of familie om te helpen bij reparaties. 4% geeft de voorkeur aan het kopen van nieuwe spullen en eveneens 4% laat spullen repareren bij een Repair Café. 8% geeft een ander antwoord. De meeste van deze respondenten gaan voor meerdere van bovengenoemde opties. Enkelens weten niet hoe ze iets moeten repareren of hebben er te weinig tijd voor. Ook wordt aangegeven dat het Repair Café beperkte mogelijkheden heeft qua openingstijden en bereikbaarheid.

8 | [terug naar inhoud](#)

Hoe kijk je aan tegen het repareren van spullen?

Langer gebruiken

Aan de respondenten is gevraagd wat hen tegenhoudt bij het laten repareren van spullen. Bijna vier op de tien (38%) respondenten twijfelt of het product te repareren is. 28% geeft aan dat het teveel geld kost. 27% laat zich door niets tegen houden. Een kwart van de respondenten (25%) weet niet waar zij hun spullen kunnen laten repareren. 16% kost het teveel tijd en 12% vindt de reparatie-locatie lastig te bereiken. 8% van de respondenten laat nooit iets repareren, omdat ze het zelf repareren. 9% geeft een andere reden. Het grootste deel hiervan geeft aan dat niet alles te repareren is. Een klein deel geeft aan dat het Repair Café beperkt is in openingstijden, bereikbaarheid en wat er gerepareerd kan worden.

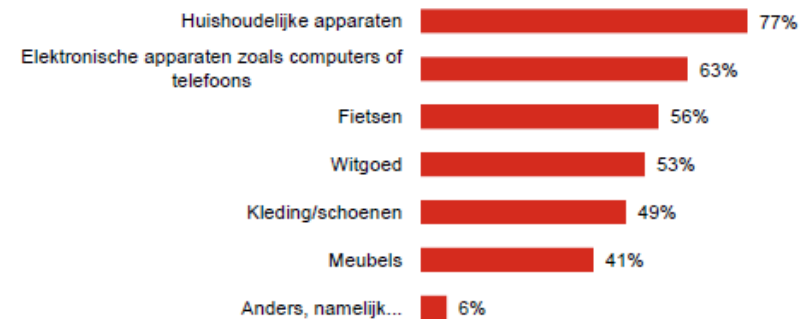
Aan de respondenten is ook gevraagd welke spullen ze (nog meer) willen laten repareren. Ruim driekwart (77%) van de respondenten wil huishoudelijke apparaten laten repareren, 63% elektronische apparaten zoals computers of telefoons en 56% fietsen. Ruim de helft van de respondenten (53%) wil witgoed laten repareren en bijna de helft (49%) kleding/schoenen. 41% wil meubels laten repareren en 6% geeft als antwoord 'anders, namelijk ...'. Dit zijn voornamelijk respondenten die aangeven alles te (laten) repareren als dat mogelijk is. Een enkeling laat niets repareren of benoemt andere dingen zoals halskettingen of speelgoed.

9 | [terug naar inhoud](#)

Wat houdt jou tegen bij het laten repareren van spullen? (meerdere antwoorden mogelijk)

Welke spullen zou je (nog meer) willen laten repareren? (meerdere antwoorden mogelijk)

Slimmer kiezen

Meer dan de helft van de respondenten (56%) geeft aan vooral bereid te zijn om tweedehands te kopen. Voor ruim één derde is dat 'bereid zijn om spullen te kopen die langer meegaan'. 7% geeft aan bereid te zijn spullen te kopen die lokaal gemaakt zijn en 2% kiest voor geen van de hiervoor genoemde opties.

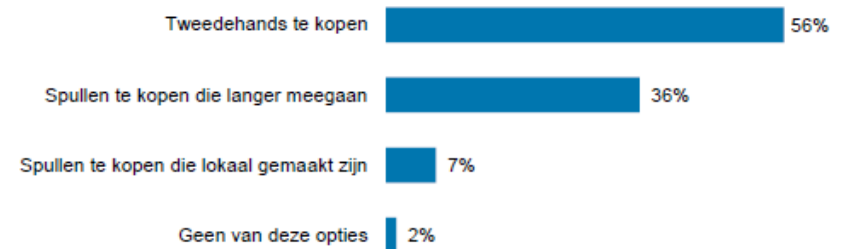
Aan de respondenten is ook gevraagd wat op hen het meest van toepassing is ten aanzien van vaker tweedehands kopen.

Ruim één derde (34%) van de respondenten geeft hierop aan dat ze vaker tweedehands zouden kopen als er meer kleinere tweedehands winkels zijn verspreid door de stad. Bijna een kwart (24%) zou dit doen als er één centrale plek is waar alles goed gesorteerd te vinden is. 19% zou vaker tweedehands kopen als het gemakkelijker is om tweedehands spullen online te vinden of te bestellen en 17% als er garantie wordt gegeven. 5% gaat nooit tweedehands spullen kopen.

10 | [terug naar inhoud](#)

Wat is voor jou het meest van toepassing?

Ik ben bereid om...

Zou je vaker tweedehands kopen als:

Beter weggoaien

Aan de respondenten is gevraagd of ze regelmatig spullen weg brengen of verkopen als ze deze niet meer nodig hebben, bijvoorbeeld naar een kringloopwinkel, een kledingcontainer of via Marktplaats.

Ruim de helft van de respondenten (59%) geeft aan dit te doen, maar alleen als de spullen niet kapot zijn. Ruim één derde (36%) brengt regelmatig spullen weg of verkoopt ze, ook als ze kapot zijn. 2% brengt geen spullen weg en verkoopt ze niet, omdat het teveel gedoe is. 4% geeft een ander antwoord, zoals dat meer zekerheid gewenst is dat de spullen een goede bestemming krijgen.

Als er meer inleverpunten in de gemeente zouden zijn, zou dat bijna de helft van de respondenten (45%) motiveren om meer spullen weg te brengen of te verkopen. 43% zou gemotiveerd zijn als er zekerheid is dat de spullen een goede bestemming krijgen. Ruim één derde (35%) zou gemotiveerd zijn als er een beter overzicht is van de mogelijkheden om spullen te verkopen of weg te geven. Bijna een kwart (22%) is gemotiveerd om meer spullen weg te brengen of te verkopen als spullen die ze niet meer nodig hebben makkelijk geruild kunnen worden. 9% geeft een ander antwoord. Het merendeel van deze respondenten is al voldoende gemotiveerd en brengt alles al weg of verkoopt het.

11 | [terug naar inhoud](#)

Breng je regelmatig spullen weg of verkoop je deze als je ze niet meer nodig hebt?

*Wat zou jou motiveren om meer spullen weg te brengen of te verkopen?
(meerdere antwoorden mogelijk)*

Suggesties

95 respondenten hebben ideeën geopperd of opmerkingen gemaakt over de circulaire toekomst.

Ongeveer één op de tien respondenten die opmerkingen hebben gemaakt, geeft aan dat het fijn is dat er aandacht is voor de circulaire toekomst.

Ook geeft ongeveer één op de tien respondenten aan dat de prijzen in tweedehands winkels te hoog zijn en dat ze daardoor niet gemotiveerd zijn om er spullen heen te brengen of er spullen te kopen. Het is dan aantrekkelijker om bijvoorbeeld via Marktplaats tweedehands te kopen of om nieuw te kopen in een goedkopere winkel.

De overige reacties zijn heel divers. Daarbij kan gedacht worden aan ideeën voor mobiele inleverpunten of een ophaaldienst, maar ook aan een overzicht met bedrijven die kunnen repareren en inleverpunten voor hergebruik met daarbij voor welke producten je er terecht kan, of een platform voor het lenen en ruilen van spullen per wijk. Andere suggesties zijn een kringloop voor bouwmaterialen of gereedschap, meer reparatieplekken voor witgoed en elektronica of een RepairCafé dat meer open is en beter bereikbaar is, bijvoorbeeld in de binnenstad of in de wijken.

12 | [terug naar inhoud](#)

Een greep uit de reacties:

- “De prijzen van tweedehands spullen zijn de afgelopen tijd enorm gestegen. Dat weerhoudt me steeds meer om tweedehands te kopen.”
- “Een specifieke bouwmaterialenkringloop: je houdt zo vaak spullen over die voor een ander wellicht waardevol zijn.”
- “Organiseer circulaire markten op buurtniveau.”
- “Meer ruil/leencentra: zoals je boeken leent zou dat met veel meer spullen moeten kunnen. Een klein jaartarief betalen en iedereen kan er gebruik van maken.”
- “Waar veel mensen tegenaan lopen, is het vervoer van grote items. Een betaalbare plaatselijke bezorgdienst zou dan uitkomst kunnen bieden en stimuleert mensen wellicht om tweedehands te kopen.”
- “Repareren moet rendabeler worden dan nieuw kopen.”
- “Op verschillende plaatsen in de stad punten inrichten waar mensen overbodige spullen kunnen achterlaten en met elkaar kunnen ruilen.”

Bijlage - overzicht partijen voor cafés en/of andere (gespreks)momenten.

THEMA OPENBARE RUIMTE	THEMA BOUWEN	THEMA GOEDEREN
AsfaltNu	1618 Vastgoed	95percent
BAM	Architecten_Lab	Adviesraad Natuur & Milieu
Dura Vermeer	Architectuurcentrum Rondeel	Appel&Ei
DuSpot	Boeren voor Biobased Bouwen	BransBest
Dusseldorp ISM B.V.	BPD	Buurtkoraal
Het Groenbedrijf	BuildingBalance	Circulus
Hoornstra Infrabouw	Circle Motion	Clothing Loop
Kennisplatform CROW	Cirkelstad	De Gieterij Deventer
ReintenInfra	Coöperatie VersnellingNL	Duurzaam Diepenveen
Saxion Hogeschool	Derbigum Nederland	Klimaatburgemeester
StadLandWater	Hegeman Ontwikkeling / Hegeman Bouwgroep	Klimaatraad
Stichting Pioneering	Holleman Ontwikkeling B.V.	Kringloopwarenhuis Het Goed Deventer
TAUW	Janssen de Jong	LETS
Programma leefomgeving	Lagemaat Sloopwerken bv	Natuur en Milieu Overijssel
Diverse andere betrokken collega's	Maas Kristinsson Architecten	Regio Stedendriehoek
	Nikkels bouwbedrijf	Repair Cafe Deventer
	Orga architects	Stichting 2Gether
	Platform Wonen Deventer	Stichting de Ulebelt
	Stichting Eigen Bouw	Stichting Klimaatpsychologie
	StroBox	Diverse andere betrokken collega's
	Studio Groen+Schild	
	SW Vastgoedverbetering	
	Tala Bouw	
	Van Wijnen Projectontwikkeling Oost B.V.	
	VDR Bouwgroep	
	WDH-NL	
	Woningcorporatie Rentree	
	Woonbedrijf leder1	
	Woonstichting De Marken	
	Programma gebiedsontwikkeling	
	Diverse andere betrokken collega's	